

ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫ СОЛТУСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСТЫҚ АССАМБЛЕЯСЫ

СЕВЕРО-КАЗАХСТАНСКАЯ ОБЛАСТНАЯ АССАМБЛЕЯ НАРОДА КАЗАХСТАНА

ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫ
СОЛТУСТІК ҚАЗАҚСТАН
ОБЛЫСТЫҚ
АССАМБЛЕЯСЫ

СЕВЕРО-КАЗАХСТАНСКАЯ
ОБЛАСТНАЯ
АССАМБЛЕЯ НАРОДА
КАЗАХСТАНА

Қазақстан халқы Ассамблеясының 20 жылдығына арналады.
Посвящается 20-летию Ассамблеи народа Казахстана.

Редакция алқасы:

Ерік Хамзаұлы Сұлтанов, Солтүстік Қазақстан облысының әкімі (тераға).

Анархан Қалиқызы Дүйсенова, Солтүстік Қазақстан облысы әкімінің орынбасары.

Наиль Камильевич Салимов, Қазақстан халқы Солтүстік Қазақстан облыстық ассамблеясы хатшылығының мемгерушісі.

Дина Жанұзаққызы Әбілмәжінова, «Қоғамдық келісім» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің басшысы.

Кәрібай Иманжанұлы Мұсылман, «Қызылжар – Ақпарат» ЖШС директоры.

«Солтүстік Қазақстан облысы әкімінің аппараты» мемлекеттік мекемесінің жаңындағы «Қоғамдық келісім»
коммуналдық мемлекеттік мекемесі
Коммунальное государственное учреждение «Қоғамдық келісім» государственного учреждения «Аппарата акима
Северо - Казахстанской области»

Құрастырған Кәрібай Мұсылман. Редакторы Марат Шынтеміров. Петропавл – 2015. 148 бет. Қазақша-орысша.

Фото: Амангелді Рақымжанұлы Бекмұратов,

Талғат Тұрарұлы Тәнібаев,

Виталий Алексеевич Власенко.

ISBN 978-601-7247-70-7

ЗЕСИИ

«Осыдан жиырма жылға жуық үақыт бұрын, Ассамблеяның күра отырып, біз әлемдегі барлық мәлім болған модельдерден де озық шыға білдік. Біз халықты ортақ патриоттық тұғырнамада топтастырудың бірден-бір сенімді тетігін таптық. Оның мәні әркімге де тусінікті және қарапайым адами сұраныстарды – жұмысты, отбасындағы әл-ауқатты, балалар үшін білім беруді, денсаулықты, тұрғын үйді, қауіпсіздік пен демалысты қамтамасыз етуге көмектеседі.

Ассамблея әр кезде де үақытпен бірге қадам жасауда. Оның қолдауы біздің Тәуелсіздігіміз тарихының барлық тафдырышешті сатыларында шешуші болып келді. Мен бірлік пен топтасқандықтың қофамның ең басты құндылықтары екенін қайталаудан ешқашан жалықпаймын. Соның арқасында біз экономиканы көтердік, халықтың әл-ауқатын нығайттық, елдің болашағын көрсеттік. Біз 2030 Стратегиясының мерзімінен бұрын орындалуына қол жеткіздік.

Бұғандегі біздің бірлігіміз – жаңа 2050 Стратегиясын жүзеге асырудың шешуші факторы. Ең дамыған мемлекеттердің 30-на ену біздің мақсатымыз және барлық қазақстандықтардың ортақ тағдыры».

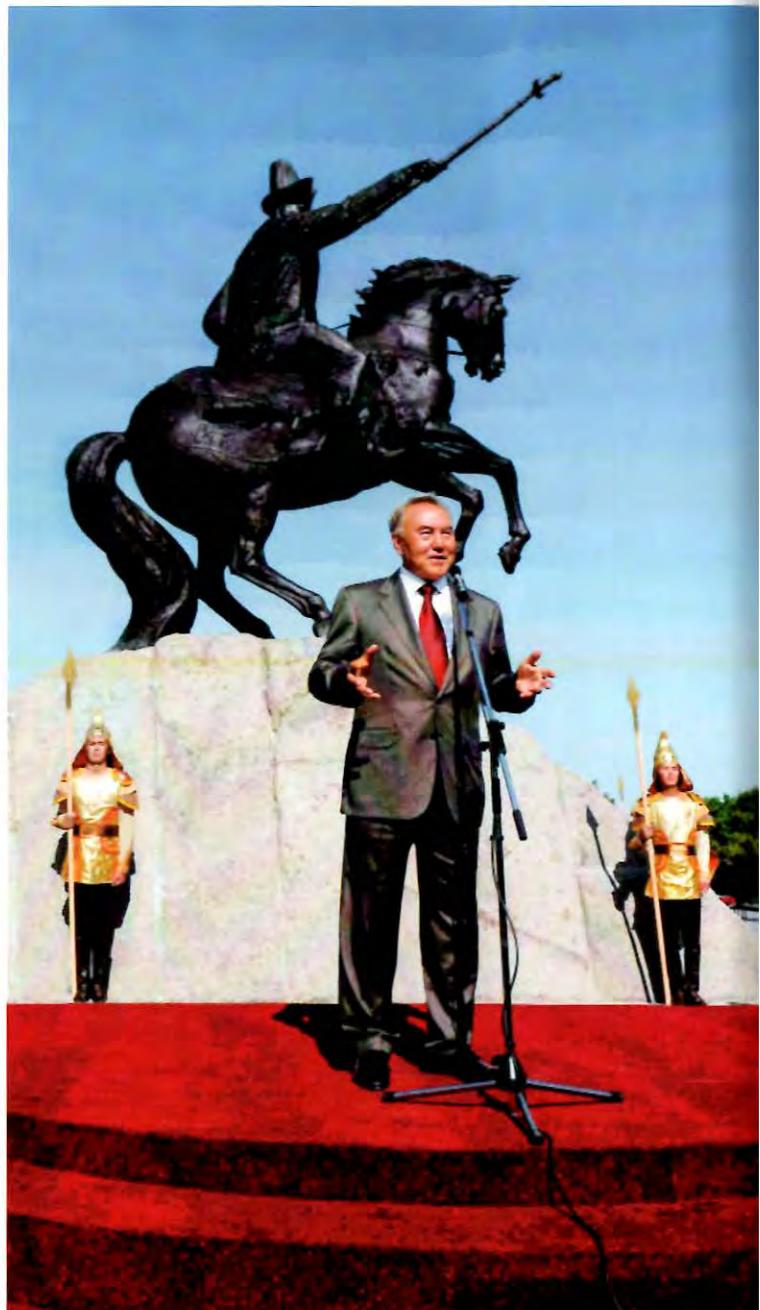
Нұрсұлтан НАЗАРБАЕВ,
Қазақстан Республикасының Президенті,
Қазақстан халқы Ассамблеясының Төрағасы.
(Қазақстан халқы Ассамблеясының
XXI сессиясында сейлекен сөзінен).

«Почти два десятилетия назад, создавая Ассамблею, мы пошли дальше всех известных в мире моделей. Мы нашли единственно верный механизм сплочения народа на общей патриотической платформе. Его суть понятна каждому и помогает обеспечить простые человеческие запросы – работу, достаток в семье, образование для детей, здоровье, жильё, безопасность и отдых.

Ассамблея всегда идёт в ногу со временем. Её поддержка была решающей на всех судьбоносных этапах истории нашей Независимости. Я никогда не устану повторять, что единство и сплоченность – это главные ценности общества. Благодаря этому мы подняли экономику, укрепили благосостояние граждан, показали будущее страны. Мы добились досрочного выполнения Стратегии-2030.

Сегодня наше единство – это ключевой фактор реализации новой Стратегии – 2050. Вхождение в Топ-30 самых развитых государств – это главная наша цель, и общая судьба всех казахстанцев».

**Нурсултан НАЗАРБАЕВ,
Президент Республики Казахстан,
Председатель Ассамблеи народа Казахстана.
(Из выступления на XXI сессии
Ассамблеи народа Казахстана).**

БЕРЕКЕ БАСЫ – БІРЛІКТЕ

Бұрынғы Кенес Одағы ыдырап, ұлттық республикалар өз тәуелсіздігін жариялад, дербес даму жолына түскенде дүниежүзіндегі кейір саясаткерлер көптіншілдік Қазақстан-ның көлешегіне құмән білдіріп, ұлттық негіздегі алауыздық пен еgestің ықтимал ошағы ретінде қарастырғаны мәлім. Бақыттымызға орай, барша қазақстандықтар өтпелі кезеңнің қыын жылдарында өз тағдырын сеніп тапсырған Тұнғыш Президентіміз Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың төні-рекордіне топтасып, экономикалық дағдарысты ойдағыдан еңсеріп қана қоймай, Тәуелсіздік жылдарында зор табыстарға жетті. Бұгандегі Қазақстан Республикасы – дүниежүзілік қоғамдастықтың беделді де белсенді мүшесі, бәсекеге қабілетті елу елдің қатарына еніп, енді ең мықты отыз мемлекеттің ортасынан орын алуға ұмтылып отырған өршіл ел.

«Береке басы – бірлікте» дейді дана халқымыз. Біздің еліміздің жетістіктерінің бәріне де қоғамдағы тұрақтылық пен көлісімнің арқасында қол жеткізілді. Осы мақсатта Мемлекет басшысының бастамасымен 1992 жылғы желтоқсан айында алғаш рет Қазақстан халқының форумы өткізіліп, онда Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың ел Президентінің жанынан қоғамдастық кенесші орган – Қазақстан халқының Ассамблеясы мен

оның өнірлік бөлімшелерін құру жайлы идеясы жан-жақты қолдау тапқан болатын. Осылайша 1995 жылғы 1 наурызда Президент Жарлығымен қоғамымыздары бейбітшілік пен келісімді сақтауға арналған бірегей институт – Қазақстан халқының Ассамблеясы құрылған еді. Содан бері өткен 20 жыл уақыт Елбасының саяси көрегендігін айфақтап, туған Қазақстанымыз қазіргі алмағайып заманда әлемнің талай елдерінде орын алған этносаралық және конфессияара-лық кикілжіндерден аман болып, сәбілердің шат күлкісіне бөлөнген бейбітшілік пен бақыт бесігіне айналды. Соған орай үстіміздегі мерейтойлы жыл Президент Жарлығымен Қазақстан халқы Ассамблеясының жылды болып жарияланды.

Ел Президенті – Қазақстан халқы Ассамблеясының Төрағасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаев Қазақстан халқы Ассамблеясының жылы реңсі басталуына арналған құттықтау сезінде: «Бүгінгі таңда Қазақстан халқы Ассамблеясы еліміздегі барлық ұлт пен ұлысты бір шаңырақ астына топтастыратын маңызды құрылымға айналды. Сондықтан Ассамблея жылы – 17 миллион қазақстандықтардың ортақ мерекесі. Еліміздің әрбір азаматы атамекеніміздегі бейбітшілік пен келісімді сақтауға жауапты екенін айқын сезінүү керек. Бұл – Қазақстан болашағының негізі», – деп атап айтты.

Барша қазақстандықтармен бірге біздің Солтүстік Қазақстан облысының көпэтности тұрғындары да әрдайым Елбасының кеменгерлік саясатын жан-жүректерімен қолдап, қоғамызыдағы бейбітшілік пен келісімді қөздің қараышындағы сақтауға құш салып келеді. Олар Қазақстан халқы облыстық ассамблеясының құрамындағы 23 этномәдени бірлестік пен аудандардағы 127 этномәдени бірлестіктің жұмысына белсене атсалысып, өздерінің ана тілін, ұлттық мәдениеті мен салт-дәстүрін қайтадан жаңырыту үстінде. Осы мақсатта Петропавл қаласында 1998 жылы құрылған Ұлттық өркендеу мектебі де жемісті жұмыс істеуде. Ондағы 9 бөлімшеде қазіргі танда 200-ден астам оқушы қазақ, татар, украин, неміс, армян, поляк, корей, азербайжан, шешен-ұнғыш тілдерін ана тілдері ретінде үйреніп жүр. Облыстық ассамблея жанынан құрылған Қоғамдық келісім кенесі өнірдегі этносаралық және конфессиялардың келісім мәселелерін ұдайы назарда ұстайды. Оның құрамында жергілікті мәслихаттардың депутаттары, атқарушы билік пен үкіметтік емес ұйымдардың өкілдері, қоғамдық пікір көшбасшылары бар. Облыстық мәслихатта бейбітшілік, қоғамдық және этносаралық келісім мәселелері бойынша ынтымактастық жөніндегі депутаттық топ құрылған.

Сондай-ак, облыстық ассамблея жаңында «Бірлік» жастар бірлестігі жұмыс істейді. Оған этномәдени бірлестіктердің жаңынан құрылған 11 жастар клубының мүшелері енген. 2014 жылы М. Қозыбаев атындағы Солтүстік Қазақстан мемлекеттік университетінде Қазақстан халқы Ассамблеясы кафедрасы ашылды.

Облыстығы алуан этностар өкілдері барлық мемлекеттік мерекелерді және Наурыз мейрамын, татарлардың «Сабантойын», славян, белорус, азербайжан, армян мәдениетінің, поляк биінің және еврей кітаптарының фестивальдерін бірлесе атап өтуді игі дәстүрге айналдырды. Әлеуметтік маңызды жобаларға берілетін мемлекеттік тапсырыс аясында жыл сайын Қазақстан Конституциясы күнінде Қызылжар вңірін мекендейген барлық этностар өкілдерінің үлттық салт-дәстүрлерін жаңғыруға арналған «Салт-дәстүр» облыстық фестивалі өткізіліп келеді. Облыстық ассамблея құрамындағы этномәдени бірлестіктер Қазақстан халқы ассамблеясының 20 жылдығына арналған «Бейбітшілік пен келісімнің жол картасы» мега-жобасы мән «20 иғі іс» акциясына белсене атсалысу үстінде. Облыстық ассамблея Ресей Федерациясының көршілес облыстарымен және оларда тұрып жатқан отандастарымызбен тығыз байланыс орнатқан. Облыстық ассамблея құрамындағы этномәдени бірлестіктер Петропавл қаласындағы Достық үйіне орналастырылып, олардың ойдағыдан жұмыс істеуі үшін қажетті жағдайлар туғызылуда. Былтыр ел Президенті – Қазақстан халқы Ассамблеясының Төрағасы Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың тапсырмасына сәйкес облыстық әкімдіктің жаһынан «Қоғамдық келісім» коммуналдық мемлекеттік мекемесі құрылып, оған облыстығы барлық этномәдени бірлестіктерге жан-жақты жәрдем көрсету міндеті жүктелді.

293 баласы қазақша оқып жүр. Ал, қазір облыстағы қазақ балаларының 65 пайыздан астамы өз ана тілдерінде білім алуда. Тәуелсіздіктің алғашқы жылында бұл көрсеткіш небәрі 25 пайызды құрағанын ескерсек, Елбасының мемлекеттік тіл саясаты біздің облыста да жүйелі жүргізіліп, өз нәтижесін беріп отыр деп нық сеніммен айтуда болады.

Президентіміз өзінің «Нұрлы Жол – болашаққа бастар жол» Жолдауында: «Тұрақтылық пен келісім дегеніміз не? Ол отбасылық әл-ауқат, қауіпсіздік, баспана. Бейбітшілік – әке мен ана қуанышы, ата-аналар денсаулығы және біздің балаларымыздың бақыты. Бейбітшілік – тұрақты жұмыс, жалақы және ертеңгі күнге деген сенім. Бейбітшілік пен тұрақтылық – күн сайынғы енбекпен қорғап, нығайтуды қажет ететін жалпыхалықтық жетістік», – деп атап айтты. Міне, осы жалпыхалықтық жетістігімізді басты байлығымыз ретінде сақтап, молайта тұсу – өзін сүйікті Отанымыз – Қазақстан Республикасының патриотымын деп санайтын әрбір азаматтың қасиетті борышы.

Ерік СҰЛТАНОВ,
Солтүстік Қазақстан облысының әкімі,
Қазақстан халқы облыстық
ассамблеясының төрағасы.

ГДЕ ЕДИНСТВО, ТАМ И БЛАГОПОЛУЧИЕ

На заре Независимости нашей страны было немало самых разных прогнозов о будущем Казахстана. Среди экспертов разного рода были и такие, кто не скрывал своего скепсиса и утверждал, что наша полиэтничность является своего рода бомбой замедленного действия и может стать составляющей возможных конфликтов. К счастью, прогнозы такие не сбылись. Все годы Независимости народ Казахстана, вобравший в себя более ста тридцати этносов, объединившись вокруг своего Первого Президента Нурсултана Абишевича Назарбаева, не просто созидает жизнь, заботясь о хлебе насущном, но является примером для всего мира, как надо созидать мир и согласие.

Сегодня Казахстан – достойный член мирового сообщества. В смутные девяностые годы двадцатого века Глава нашего государства поставил перед страной дерзкую по тем временам цель – войти в пятьдесят самых развитых стран мира. Не секрет, что много сомнений было и вокруг данной инициативы Президента. Но благодаря pragmatичной и дальновидной политике Елбасы – Лидера нации и всенародной поддержке этих замечательных идей, мы добиваемся самых высоких

целей и теперь намерены войти в топ тридцати самых развитых стран мира.

«Где единство, там и благополучие» – гласит казахская народная мудрость. Воля к миру, к единению перед лицом трудностей во имя достойного будущего, будущего следующих поколений и есть основа нашего успеха, поступательного развития. На это с самых первых дней Независимости Республики нацеливает нас Глава государства и в сердце каждого казахстанца это находило и находит отклик и понимание.

По инициативе Нурсултана Абишевича Назарбаева в декабре 1992-го года впервые был проведен Форум народа Казахстана, на котором его идея о создании при Президенте страны консультативно-совещательного органа – Ассамблеи народа Казахстана со структурами во всех регионах республики – получила полную, всенародную поддержку и одобрение.

1 марта 1995-го года Указом Президента Республики Казахстан была создана Ассамблея народа Казахстана – главный институт мира и согласия нашего общества. За эти двадцать лет Ассамблея многократно подтвердила свою эффективность и состоятельность. Сами казахстанцы и все мировое сообщество воочию убедились, насколько прозорлива, дальновидна и жизненно важна была идея Президента – объединить все этносы под единым Шаныраком дружбы.

Ассамблея сыграла ведущую роль в объединении казахстанцев вокруг своего Лидера, способствовала безконфликтному, толерантному межэтническому обращению в нашей стране, укреплению и развитию мира и согласия, в то время как и на постсоветском пространстве, и в других точках мира разворачивались кровопролитные конфликты, приведшие к голоду, разрухе и многочисленным человеческим жертвам в этих странах.

Не случайно 2015-ый был объявлен Годом Ассамблеи народа Казахстана.

Глава государства в своем выступлении по случаю торжественного окрытия Года Ассамблеи народа Казахстана особо отметил:

«За это время Ассамблея стала по-настоящему общенародным, общегражданским, надполитическим органом, обрела конституционный статус. Сегодня Ассамблея народа Казахстана – это институт всенародного представительства, авангард гражданского общества.

Поэтому Год Ассамблеи – наш общий праздник, дело всех 17 миллионов казахстанцев. Каждый гражданин должен чувствовать ответственность за мир и согласие на нашей земле. Это – ключи к будущему Казахстана!»

Мудрые, взвешенные идеи нашего Президента, его помыслы и дела, направленные на сохранение и развитие мира и согласия в нашем общем доме, находят живой отклик и поддержку в сердцах сотен тысяч североказахстанцев, как и у всех остальных наших сограждан по всему Казахстану. Этнокультурные объединения областной ассамблеи народа Казахстана активно участвуют в организации и проведении мега-проекта «Дорожная карта мира и согласия», а также акции «20 добрых дел», посвященных двадцатилетию Ассамблеи народа Казахстана.

В полиэтничном Северном Казахстане как зеницу ока берегут мир и согласие. В областной ассамблее народа Казахстана 23 этнокультурных объединения. Еще 127 таких объединений действуют в районах нашей области. Они проводят большую работу по популяризации и сохранению своей культуры, языка, традиций и обрядов. В областном Доме дружбы созданы все условия для успешной работы всех этнокультурных объединений нашего края. Особую роль играет и школа национального возрождения, созданная в Петропавловске в 1998-ом году. На сегодня в девяти отделениях школы более двухсот учеников обучаются на казахском, татарском, украинском, немецком, армянском, польском, азербайджанском, корейском, чеченском и ингушском языках.

По поручению Главы государства, как и в других регионах республики, при Северо-Казахстанском областном акимате создано коммунальное государственное учреждение «Қоғамдық көлісім», которое занимается вопросами всесторонней поддержки этнокультурных объединений региона.

Свою особую миссию в решении вопросов межэтнического и межконфессионального взаимодействия успешно исполняет Совет общественного согласия при областной ассамблее народа Казахстана. В работе Совета принимают участие депутаты маслихатов, представители государственных исполнительных органов и неправительственных организаций, лидеры общественного мнения. В областном маслихате создана специальная депутатская группа, которая занимается вопросами общественного и межэтнического согласия.

Особые надежды мы возлагаем на работу молодежного объединения «Бірлік», созданного при областной ассамблее народа Казахстана. В данное объединение вошли представители одиннадцати молодежных клубов, действующих при этнокультурных центрах.

И еще одно очень важное событие – это открытие в Северо-Казахстанском государственном университете имени Манаша Козыбаева кафедры Ассамблеи народа Казахстана.

Стало замечательной, добродушной традицией совместно со всеми этнокультурными объединениями, всей нашей многочисленной, многонациональной, дружной семьей отмечать все главные праздники и события, будь то День Независимости, День Первого Президента, Наурыз мейрамы, День единства народа Казахстана, так же как и татарский «Сабантуй», дни славянской письменности или фестивали польской, белорусской, азербайджанской и других культур.

Ежегодный, ставший уже традиционным, фестиваль «Салт-Дәстүр», приуроченный к Дню Конституции Казахстана, находит широкий резонанс и отклик среди североказахстанцев. Фестиваль способствует популяризации и развитию культуры, традиций и обрядов этносов, населяющих наш край. Областная ассамблея на протяжении многих лет активно и весьма успешно сотрудничает с этнокультурными объединениями соседних с нами регионов Российской Федерации.

Самое серьезное внимание уделяет областная ассамблея и вопросам изучения и развития государственного языка, который является объединяющим фактором для всех нас. В областном Доме дружбы открыты специальные курсы по изучению государственного языка, которые могут посещать все желающие. Для желающих изучать иврит, немецкий и польский языки также созданы все условия.

Глава государства неоднократно говорил о том, что нужно уделять самое пристальное внимание тому, чтобы наши дети обучались родному и другим языкам с самых ранних лет. Этот наказ Нурсултана Абишевича успешно исполняется в Северном Казахстане. К примеру, в открытом в 2013 году в Петропавловске детском саде «Алтын бесік», где воспитание и предшкольная подготовка ведутся на государственном языке, из 320 детей 75 малышей из семей, где родители – некоренной национальности. Мамы и папы этих детей по своей инициативе и доброй воле решили прививать им знание казахского языка с дошкольного возраста. Сегодня около трехсот таких детей получают образование в школах

с государственным языком обучения. Если в 1990-1991-ом учебном году 25 процентов учащихся казахской национальности обучались на родном языке, то нынче этот показатель составляет более 65 процентов. Это замечательный пример успешного воплощения в жизнь мудрой языковой политики нашего Президента.

Мирное межэтническое и межконфессиональное сосуществование, мир и согласие в нашем обществе – это не предмет лозунгов и политических деклараций, а необходимое условие нашего благополучия и дальнейшего развития. Об этом неустанно напоминает нам наш Президент, Председатель Ассамблеи народа Казахстана Нурсултан Абишевич Назарбаев. В своем Послании народу Казахстана «Нұрлы Жол – путь в будущее» Глава государства особо отметил, что впереди нас ждет большая и ответственная работа. Чтобы пройти глобальный экзамен на зрелость, мы должны быть сплоченными. «Ведь что такое стабильность и согласие? Это семейное благополучие, безопасность, крыша над головой. Мир – это радость отцовства и материнства, здоровье родителей и счастье наших детей. Мир – это стабильная работа, зарплата и уверенность в завтрашнем дне. Мир и стабильность – это общенародное достояние, которое нужно каждодневным трудом защищать и укреплять», – подчеркнул Нурсултан Абишевич. Сохранить и приумножить это наше общенародное достояние – священный долг каждого гражданина – патриота нашей любимой Родины – Республики Казахстан.

Ерик СУЛТАНОВ,
аким Северо-Казахстанской области,
председатель областной ассамблеи
народа Казахстана.

560471

ВОЛОСТНАЯ ПОЛИЦИЯ
им. С. МУКАНОВА
г. Петропавловск

**ӘЗІРБАЙЖАН МӘДЕНИЕТІНІҢ
СОЛТУСТИК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСТЫҚ ОРТАЛЫҒЫ»
ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ**

1995 жылы құрылған. 2010 жылдан бер үйымның жұмысына Гусейнов Тахир Ибрагимоглы жетекшілік етіп келеді.

Облыста 1676 әзіrbайжан тұрады. Орталықтың қызметі мәдениетті, халықтың әдет-ғұрпы мен салт-дәстүрлерін на-сихаттауға, қайырымдылық шараларын өткізуге бағытталған.

Этномәдени бірлестік халықтың әдет-ғұрпы мен салт-дәстүрлерін көрсететін «Новруз» мерекесін үйімдастырады, этноаралық келісімді нығайтуға бағытталған облыстық ассамблея жұмысына, конференциялар мен «дөңгелек үстелдерге» белсene қатысады. Ұлттық өркендеу мектебінде әзіrbайжан бөлімі жұмыс істейді. «Одлар Юрду» шығармашылық би ұжымы бар.

Әзіrbайжандықтар облыс экономикасының дамуына лайықты үлес қосуда. Олар қызмет көрсету саласында кәсіпкерлікпен айналысады. Петропавлда ұлттық асхана тағамдарынан дәм татуға болатын «Континент» мейрамханасы, «Огни Каспия» кафесі өте танымал.

**ОБЩЕСТВЕННОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ
«СЕВЕРО-КАЗАХСТАНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР
АЗЕРБАЙДЖАНСКОЙ КУЛЬТУРЫ»**

Создан в 1995-ом году. Община объединяет 1676 азербайджанцев. Начиная с 2010-года, объединение возглавляет Тахир Ибрагим оглы Гусейнов. Деятельность Центра направлена на пропаганду обычаяев, традиций и культуры азербайджанского народа, проведение благотворительных мероприятий.

Этнокультурное объединение активно участвует в работе областной ассамблей, конференциях и «круглых столах», в праздничных мероприятиях. В национальной школе-комплексе № 17 функционирует азербайджанское отделение. Наши юноши и девушки с удовольствием участвуют в работе творческого танцевального ансамбля «Одлар Юрду».

МЫ БЛАГОДАРНЫ ТЕБЕ, НАШ КАЗАХСТАН!

Так сложилось, что Казахстан, находясь на стыке двух цивилизаций – Европы и Азии, вобрал в себя многообразие культур и стал поистине полиэтничным государством. На протяжении многих веков казахская земля принимала представителей многих народов, оказавшихся по воле судьбы в этом суровом крае. Почти 75 лет назад подвергшиеся репрессиям азербайджанцы были выселены со своей исторической Родины на юг Казахстана. Позднее,

в 50-х годах, прошла новая волна переселения, связанная с освоением целинных и залежных земель. В 70-80-х годах XX-го века азербайджанцы в составе строительных бригад приезжали в Северо-Казахстанскую область, возводили жилье и производственные объекты. Многие из них остались здесь, что называется, оседали.

Пусть и сравнительно небольшая диаспора в 1995-ом году организовала Северо-Казахстанский областной центр азербайджанской культуры. Первыми членами правления азербайджанского культурного центра были А.Н. Ахадов, А.М. Илдырымов, Н.Б. Гусейнов, М.З. Гасанов, М.Э. Гатамов, С. Мамедов, А. Алекперов, Р.М. Дадашов. Они стояли у истоков данного общественного формирования, объединившего азербайджанцев Северного Казахстана, заинтересованных в сохранении и развитии традиций, обычаяев, языка, культуры и истории своего народа.

Первым председателем центра был избран Камал Джанкиши оглы Гусейнов. Он приехал в Петропавловск после окончания философского факультета Уральского государственного университета. Преподавал в Петропавловском филиале Карагандинского политехнического института. В настоящее время работает на кафедре философии Северо-Казахстанского государственного университета имени Манаша Козыбаева. К.Д. Гусейнов избирался депутатом Петропавловского городского совета, депутатом областного маслихата второго созыва.

С 2002 по 2005 годы руководителем азербайджанского культурного центра был Атамоглан Тахмаз оглы Мирзоев, юрист по образованию, в настоящее время – предприниматель.

С 2006 года председателем объединения являлся Г. М. Илдырымов. Позднее к работе актива центра присоединились Т. А. Мусаев, А. В. Абилов, А. Т. Мирзаев, Р. М. Ильясов. Все они принимали активное участие в жизни центра, оказывали финансовую помощь.

Главную свою цель мы видим в дальнейшем развитии родного языка, самобытной культуры и народных традиций. Наши филиалы созданы и действуют в районах им. Габита Мусрепова, Тимирязевском, Магжана Жумабаева.

Мы принимаем активное участие в общественной, культурной жизни областного центра. По нашей инициативе Петропавловск посетили артисты и творческие коллективы из Азербайджана. На счету объединения немало интересных дел, способствующих вовлечению азербайджанцев в процесс демократических преобразований в сфере экономики и общественной жизни. Большую финансовую помощь азербайджанскому культурному центру оказывал Т. А. Мусаев. Как гласит народная молва, имя живет дольше, чем человек, и это правда. Тахир Аскер оглы Мусаев трагически погиб в феврале 2001 года, но его добрые дела люди до сих пор не забывают. Их на счету предпринимателя немало. Не случайно он в числе немногих был отмечен Президентом РК Н. А. Назарбаевым за особые заслуги в благотворительности. В г. Булаево он спонсировал строительство мечети, активно помогал благоустроить площадь Магжана Жумабаева и улицу Абая, перечисляя средства на реконструкцию областного Казахского музыкально-драматического театра. Был награжден грамотой Агентства Республики Казахстан по туризму и спорту за оказание спонсорской помощи и тренерскую подготовку серебряного призера Чемпионата мира 2000 года по пауэрлифтингу в г. Праге А. А. Казакова. В память об этом замечательном человеке улица в г. Булаево, другая – в селе Полтавка, где он жил и возглавлял КФХ «Мусаев», носят имя Тахира Мусаева.

Мы поддерживаем экономические связи с Азербайджаном. Представители диаспоры вносят посильный вклад в развитие экономики нашей области. К примеру, Миракхмед Зиядали оглы Гасанов, генеральный директор ТОО «Карайз», которое занимается производством зерна. На своем предприятии он

создал 125 рабочих мест. Оказывает постоянную благотворительную помощь детскому дому в селе Полудино района им. Магжана Жумабаева, выделил средства на строительство мечети в г. Петропавловске, принимал участие в создании школы национального возрождения. Является одним из активных членов азербайджанского культурного центра.

Благодаря политике Первого Президента Казахстана, Елбасы Нурсултана Назарбаева в областном центре создана Школа национального возрождения, где, наряду с другими, открыт азербайджанский класс. Наши школьники с удовольствием участвуют во всех мероприятиях, проводимых в школе и в городе Петропавловске. При самом активном участии нашего центра ежегодно отмечаются День языков, праздник Новруз – самый светлый и почитаемый в народе, неделя азербайджанской культуры, устраиваются конкурсы рисунков, стихов, концерты. Из числа учащихся школы создан коллектив народного танца. При активном участии объединения с исторической Родины привезены пробные экземпляры учебников, прописей. Учитель азербайджанского языка и литературы Г. К. Гандалиева старается привить нашим детям не только знания родного языка и культуры, но также и чувство патриотизма, любви и уважения к благословенной казахской земле и народу, чтобы наши дети с самого раннего возраста впитывали в себя такие важнейшие понятия, как достоинство, уважение к традициям предков, культуре, обычаям, традициям других народов, почитание родителей.

Мы, представители азербайджанского этноса, полностью поддерживаем политику Главы государства, Председателя Ассамблеи народа Казахстана Нурсултана Абишевича Назарбаева и своими успехами в труде будем стараться вносить свой посильный вклад в дело процветания нашей общей Родины – Республики Казахстан.

**Тахир ГУСЕЙНОВ,
председатель областного
центра азербайджанской
культуры.**

АРМАНЫМ – ЕЛБАСЫ АЛДЫНДА ӨНЕР КӨРСЕТУ

Мен – Әзіrbайжанның Қазақ деп аталатын ауданының тұмасымын. Тарихи Отанымдағы елді мекеннің Қазақ деп аталуы тегін емес. Оның шығу тарихын мен Петропавл қаласына көшіп келгенде бір тарихшыдан естідім. Бағызы жылдары бұл жерге түркі тайпалары қоныстанып, орын тепкен көрінеді. Ежелден еш өзгерісіз келе жатқан атауына қарағанда, қоныстанған түркі тайпалары деп отырғаны қазақтар болуы мүмкін. Сол уақыттан бері аудан Қазақ деп аталған, ауданың орталық қаласы да Қазақ деген атпен белгілі. Тұған жерімің тарихи атауы қазақ халқымен тікелей байланысты болғанына қуандым. Себебі, маған, менің отбасыма бақытты өмір сүріп, сүйікті ісіммен еркін айналысым үшін мүмкіндік берген Қазақстан мемлекетіне дән ризамын.

Қазақстанға туыстарыма қонаққа келген болатынмын. Ойламаған жерден осында жұмыс табыла кетті. Бұл ел маған несібемді табуға мүмкіндік беріп қана қоймай, балалық арманымды жүзеге асыруға септігін тигізді.

Қазақстанға отбасымызбен 1995 жылы көшіп келгенімізде Ақмола облысының Атбасар ауылында тұрдық. Кішкентай кезімде музика өнеріне машықтанып өскенім бұл жерде іске жарады. Ауылдың Мәдениет үйінде талай концерттік бағдарламаларға қатысып, өз өнерімді паш ете бастадым. Қазақ халқын «Өнер десе ішкен асын жерге қояды» деп жайдан-жай айтпаса керек. Ауылда өнер көрсетіп жүргенімде көрермендер мені қолпаштап, концерттерге үзбей шақырып отырды. Той-домалақтарда да өнер көрсеттім. Достарым да көбейді. Осы уақыт ішінде қызым бойжетіп, ұлым ержетіп, тағдырларын Қазақстанмен байланыстыруды көздеді. Осы жерде тамырларын жайып, тұрмыс құрып, шаңырақ көтерді. Немерелерім мен жиендерім дүниеге келді. Сол себепті де Қазақстан біз үшін құтты мекенге айналды.

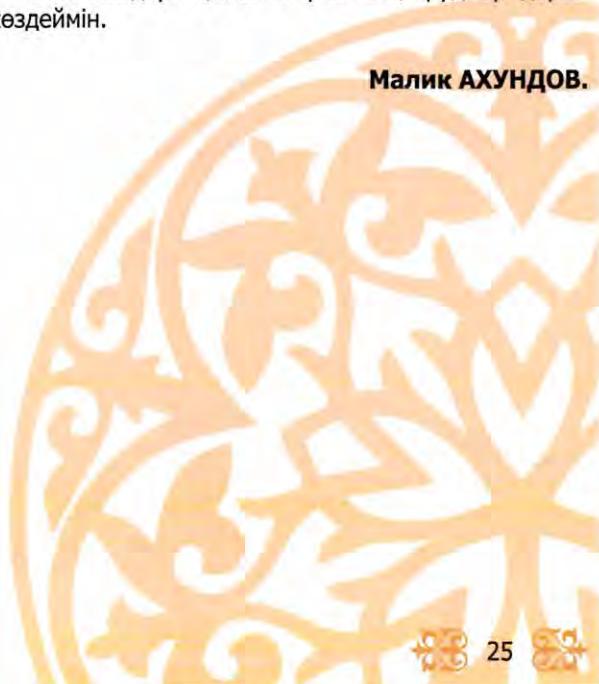
Облыс орталығындағы әзіrbайжан мәдени орталығы үйімдастыратын барлық іс-шараларға белсene қатысып тұрамын. Әсіресе, ұлыстың ұлы күні – Наурыз мейрамын бүкіл халық болып тойлауға атсалысып келемін.

Әзіrbайжандағы ауылымыз тау бектерінде орналасқан. Анам бізді әнмен үйқыдан оятып, пеште пісрілген ыстық нан мен қант қосылған қою шайды ұсынатын. Сондағы анамның айтқан халық әндері әлі күнге дейін есімде. Солардың бірі «Қазақ жеріне келіп, сәлем бер» деп аталады. Бұл ән Әзір-

байжандағы Қазақ деген ауданың құрметіне шығарылған. Кей-кейде анамды сағынғанымда осы әнді орындал, мауқымды басып аламын. Бұл ән менің қазақ достарыма да ұнайды. Себебі, әннің әуенінде қазақтың дәстүрлі музыкасымен сәйкес тұстары бар. Байқасам, қазақтың домбырасы мен әзіrbайжанның сазында да ұқсастық бар.

Бірде мен жұмыс істейтін көлік жөндеу орталығына байырғы қазақ досым келіп, домбыраны сыйға тартты. Нақтырақ айтсам, ол домбыраның бөліктерін әкеліп берді. Досым менің бұл аспапты іске жараты алатынымды білген болуы керек. Аспап бірнеше бөліктерге бөлініп, әбден қирап қалған екен. Домбыраны жөндеп шықтым. Келбетін келтіріп, бөлініп қалған құлағы мен мойның жалғап, желімдедім. Эксперимент жасап көрейін деп саздың жінішке ішегін тақтым. Домбыра құмбірлеп шыға келді. Аспапты өндеп, сыртын еліміздің Қек туына сай әсемдемекшімін. Сәті түссе, дәл осы домбырамен Елбасының алдында өнер көрсетуді армандаймын. Бұл домбыра менің үйімдегі 5 соқпалы, 7 ішекті, 3 үрлемелі аспаптардың ішінде қазақтың салтына сай төрде ілулі тұрады. Жинаған аспаптарымның арасында қазақ, түркі, әзіrbайжан, орыс халық аспаптары бар. Дәл Қазақстанның көпэтносты халқында. Аспаптарымның қатары толықса екен деп ойлаймын. Сол арқылы бір шаңырақ астында баянды өмір сүріп келе жатқан әртүрлі этнос өкілдерінің аспаптарын менгеруді әрі дәріптеуді көздеймін.

Малик АХУНДОВ.

«Северо-Казахстанский областной центр
аzerbaijanской культуры»

31 декабря - День солидарности
азербайджанцев всего мира

31 Dekabr Dünya Azərbaycanlılarının
Həmrəyliyi Günü

«КЕНТРОН» АРМЯН МӘДЕНИЕТІ СОЛТУСТИК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСТЫҚ ОРТАЛЫҒЫ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ

1997 жылы құрылған, төрағасы – Геворг Варданович Геворкян. Орталық жаңында жастар клубы жұмыс істейді. Жастар ежелгі армян мәдениетінің белсенді насыхатшылары болып табылады. Жыл сайын «Терендер», «Вартевор», «Ана мен әсемдік күні», «Жүзім күні» халықтық мейрамдары өткізіледі. № 17 үлттық өркендеу мектеп-кешенінде 20-дан астам бала оқытын армян бөлімі жұмыс істейді.

Орталық мемлекеттік мерекелерді және атаулы күндерді өткізуге белсene қатысады. Наурыз мейрамында, Қазақстан халқының бірлігі күні мерекесінде, Конституция күнінде қалалықтар үлттық асхана тағамдарынан дәм татуға, оларды дайындау мәзірін алуға, қолданбалы өнер бүйімдары, әдебиет көрмесін көруге, тамаша пластикасымен және сұлулығымен ерекшеленетін билерімен, саздылығымен және қайталанбас үнділігімен есте қалатын әндері мен танысуға мүмкіндік алады.

ОБЩЕСТВЕННОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ «СЕВЕРО – КАЗАХСТАНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР АРМЯНСКОЙ КУЛЬТУРЫ «КЕНТРОН»

Образован в 1997-ом году, председатель – Геворг Варданович Геворкян. При центре действует молодёжный клуб. Молодёжь является активным пропагандистом древней армянской культуры. Ежегодно проводятся народные праздники «Терендер», «Вартевор», День красоты и матери, День винограда и т.д. В молодёжном центре проводятся вечера, диспуты на злободневные темы. В школе-комплексе национального возрождения функционирует армянское отделение, где несколько десятков ребят изучают родной язык и литературу, историю и страноведение, песни и танцы своего народа.

На «Наурыз мейрамы», празднике Дня единства народа Казахстана, в День Конституции горожане имеют возможность отведать блюда национальной кухни, увидеть выставки изделий прикладного искусства, литературы, познакомиться с неповторимыми по звучанию песнями, танцами, армянского народа.

ЖИВЕМ В ЗАМЕЧАТЕЛЬНОЙ СТРАНЕ

Волей судьбы мы, представители армянского этноса, обрели вторую Родину в замечательной стране – Республике Казахстан. Многие десятилетия своим трудом и благожелательным отношением к окружающим благополучно живем на этой благословенной земле. Здесь мы чувствуем себя равными среди равных благодаря мудрой политике Первого Президента страны – Елбасы, Председателя Ассамблеи народа Казахстана Нурсултана

Абишевича Назарбаева.

Армянский культурный центр «Кентрон» создан в феврале 1997 года. В его становлении принимали активное участие Геворг Малхасян, Роман Аракелов, Грахат Григорян, Бабкен Мартиросян, Вруйр Геворкян, Гор Багдасарян, Рубен Кинасов и многие другие. Руководил центром на протяжении 17 лет Роман Рубенович Аракелов, который много сделал для его развития.

Считаем своей основной задачей консолидацию наших соотечественников и сплочение на основе развития языка, культуры, традиций и обычая в содружестве со всеми культурными центрами, а также интеграции в общественную жизнь Северного Казахстана.

В нашей области проживает более двух тысяч армян. В основном, они занимаются бизнесом, в том числе строительным, производством товаров народного потребления, в сферах обслуживания и финансов, а также в сельском хозяйстве.

«Кентрон» делает основной упор в своей работе на популяризацию и развитие армянской культуры. Наши ансамбли неоднократно выезжали с концертной программой на гастроли, принимали участие в областных фестивалях. Ежегодно проводятся Дни армянского этноса, где исполняются армянские народные песни, танцы. Мы знакомим молодежь с нашими обрядами, традициями. С этой целью создано молодёжное крыло центра.

«Кентрон» принимает активное участие во всех мероприятиях областной Ассамблеи народа Казахстана. В армянском культурном центре по особому относятся к людям старшего поколения. Для них организуются праздники с вручением ценных подарков.

«Кентрон» оказывает посильную помощь своим соотечественникам, проводит юридическую, консультативно-разъяснительную работу. В этом деле активное участие принимают Гарик Бернецян, Гагиг Бегларян, Айк Арутюнян, Артём Погосян, Роман Аракелов, Саркис Джанунц, Николай Арутюнян, Бабкен Мартиросян, Арсен Хекоян, Семён и Грайр Григоряны, Карен Заргарян, Мартун Асланян, Залик Мхоян, Анатолий и Ашот Саркисяны.

В 2014 году проведены различные благотворительные акции в Детских домах и Доме малютки, приуроченные к Дню «Терендез», Наурызу, Дню защиты детей и Дню единства народа Казахстана. А 7 апреля 2014 года в Петропавловском Доме престарелых мы организовали праздник ко Дню красоты и материнства. Он отмечается в День Армении как день женщины, матери, красоты и весны. На празднике прозвучали не только произведения армянских авторов, но и песни, танцы казахского народа. Всем ветеранам, проживающим там, вручили ценные подарки. Такие акции приносят радость

людям пожилого возраста и моральное удовлетворение нам.

Руководство «Кентрона» выражает глубокую признательность активистам центра: Светлане Малхасян, Ануш Цуцулян, Асмику Манукяну, Елене Аракеловой, Серпуи Мхоян, Нелле Адамян, Елене Петросян, Аракси Мартиросян, Гаянэ Мартиросян, Ларисе Агаджанян, Армене Алексанян, Рузане Давтян, Инне Бабкиной, Ноне Джанунц, Рите Папян, Вартуи Мартиросян, Рите Саркисян, Грете Бегляровой, Гехецик Сакунц.

В среде армянской молодежи постоянно ведётся культурно-просветительская работа, направленная на изучение армянского языка как родного и казахского языка как государственного, воспитание детей в духе дружбы и взаимного уважения. Эта работа ведётся в армянском классе школы национального возрождения областного центра учителем Сильвой Сейрановной Асланян. Эта прекрасная школа создана благодаря мудрой политике нашего Президента Нурсултана Абишевича Назарбаева, за что ему низкий поклон и безмерная благодарность.

**Геворг ГЕВОРКЯН,
председатель областного
центра армянской культуры
«Кентрон».**

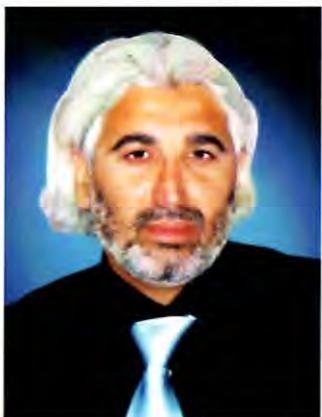
«БОХТАР» АУҒАН ҚОҒАМДЫҚ – МӘДЕНИ ОРТАЛЫҚЫ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ

2007 жылғы 13 қарашада құрылған. Төрағасы – Хасрат Назими Хошал. Бірлестік құрамында 10 адам бар.

ОБЩЕСТВЕННОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ «АФГАНСКИЙ ОБЩЕСТВЕННО – КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР «БОХТАР»

Образовано 13 ноября 2007 года. Председатель – Хасрат Назими Хошал. В составе объединения – 10 человек.

АЛЫП БӘЙТЕРЕКТІҢ БІР БҰТАҒЫ

Бірлік деген ұғымды бақыт бастауына балайтын этностардың бірі – ауғандықтар. Петропавлағы Достық үйінің жынынан құрылған «Бохтар» ауған мәдени-қоғамдық орталығының төрағасы Назими Хасрат:

– Қын кезде бәрімізді жа-тырқап-жатсынбай, бауырына басқан қазақ жұртшылығы да тарихтан талай теперіш көрді. Қаншама жақсысы мен жайсаның жер жастандыған сүм соғыстарға, құғын-сүргінге, әділетсіздікке мойын-сұнбай, аңсаған асыл арманы – егемендігіне қол жеткізdi. Бірлігін бекемдей тұра, талай ұлысқа пана болды, – дейді ризашылықпен.

Қазақстанда өмір сүріп, қасиетті Қызылжар топырағын басып жүргеніне жиырма алты жыл болған Назими Хасрат

1972 жылы Ауғанстанның Кабул қаласында өмірге келген. 1988 жылы мемлекеттік келісімнің арқасында Петропавл индустрималь-педагогикалық техникумына оқуға түседі. Студенттік дәүрөнді аяқ басып көрмеген жerde өткеріп жүргендеге туған жері – Ауғанстанда мемлекеттік төңкеріс болып, билік басына моджахеттер келеді. Әуе, жер байланыстарының жабылуы оның Қазақстанды мекендер, осы жерде тұрақтап қалуына себеп болады.

– Ол кез ете қын уақыт болатын. Кіндік қаным тамған өлкедегі қантөгіс менің жан дүниеме де төңкеріс жасап, сен соққандай күй кештім. Ауғанстандағы ет жақын туыстарымның ауыр жағдайы, нашар тұрмысы жанарыма жас үйірді, – деп еске алады ол.

Назими Хасрат оқуды бітірісімен түрлі жұмыс атқарады. Ауғанстанда тұратын туған-туыстары мен анасына да аландаушылық білдіріп, қолы қалт еткенде барып тұрады. Сол уақыттан бері қазақ халқымен бірге жасасып келе жатқан ол 2007 жылдың 13 қарашасында «Бохтар» ауған мәдени-қоғамдық орталығын құрды.

– Елбасы Нұрсұлтан Назарбаев көрегендікпен түрлі этностардың басын қосқан Қазақстан халқы Ассамблеясын құрды. Өзім басқаратын

«Бохтар» қоғамдық бірлестігін сол алып бәйтеректің бір бұтағы дег есептеймін. Біз салт-дәстүрімізді, туған тілімізді дамытып, ұлттық-мәдени құндылықтарымызды ізімізді басып келе жатқан үрпақтарымызға жеткізуге мүмкіндік алдық. Біздің бірлестігіміздің негізгі мақсаты Қазақстанның қарыштауы жолындағы қадамдарына қолдау көрсетіп, мызғымас тыныштығын қызығыштай қору болып табылады, – дейді ол.

– Жерінің көлемі жағынан әлемде тоғызыныш орынды алатын қазақстанның бүгінде тыныштықты ту етіп, алға сеніммен қадам басуда. Мұны ел басқарып отырған ағаларымыздың көрегендігі деп құрап ұшсақ та, ең алдымен, қазақ ұлтының бірлігінен бастау алып отырған бекемдікті аттап ете алмаймыз. Улы жылданның өзін басына ақ құйып, босағасынан шығарып салатын қазақтай ғажап халықтың қонақжайлышы, кенпейілділігі мен ақкөнілділігі жүз отыздан аса ұлыстың бір жағадан – бас, бір женнен қол шығаруына негіз болып отыр, – дейді Назими Хасрат.

**Нұргұл ОҚАШЕВА,
«Солтүстік
Қазақстан».**

«РАДЗІМА» СОЛТУСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСТЫҚ БЕЛОРУС МӘДЕНИ ОРТАЛЫҒЫ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ

2003 жылы 10 қыркүйекте құрылған. 2014 жылы Мария Петровна Чернышова тәраймы болып сайланды.

Бірлестік барлық мемлекеттік мерекелер мен айтулы күндерге белсene қатысады. Жыл сайын беларусь мәдениетінің фестивалі, Қазақстанның дамуына сабелі үлес қосқан тұлғаларға арналған семинарлар, «дөңгелек үстелдер», ғылыми-теориялық конференциялар үйімдастырылады. Ұлттық тағамдар, қолданбалы өнер бүйімдары, әдебиет көрмелері өткізіледі.

Бірлестік мүшелері тарихи Отанымен, Беларусь Республикасының Қазақстандағы елшілігімен тығыз байланыс орнатқан. Елді мекендердегі этномәдени бірлестіктерге көмек көрсетіліп тұрады. Ұлттық өркендеу мектебінде белорус бәлімшесі жұмыс істейді.

Қараша айында дәстүрлі түрде белорус мәдениеті фестивалі өтеді.

ОБЩЕСТВЕННОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ «СЕВЕРО-КАЗАХСТАНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ БЕЛООРУССКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР «РАДЗІМА»

Образован 10 сентября 2003-го года. В настоящее время руководит работой объединения Чернышова Мария Петровна.

Объединение активно участвует в проведении государственных праздников и знаменательных дат. Ежегодно проводятся фестивали белорусской культуры, семинары, «круглые столы», конференции, посвященные жизни и деятельности личностей, внесших значительный вклад в развитие Казахстана, выставки национальной кухни, прикладного искусства, литературы. Налажена тесная связь с исторической родиной, посольством Республики Беларусь в Казахстане. Оказывается помощь этническим объединениям в районах. В школе национального возрождения открыто белорусское отделение. Центр является активным участником всех мероприятий, проводимых областной ассамблей народа Казахстана. Ежегодно проводится фестиваль белорусской культуры. Активисты нашего центра постоянно участвуют в различных межрегиональных мероприятиях. Так, в октябре 2013 года

В школе национального возрождения открыто белорусское отделение. Центр является активным участником всех мероприятий, проводимых областной ассамблей народа Казахстана. Ежегодно проводится фестиваль белорусской культуры. Активисты нашего центра постоянно участвуют в различных межрегиональных мероприятиях. Так, в октябре 2013 года

КАК ПАЛЬЦЫ ОДНОЙ РУКИ

Восточная мудрость гласит: «Все пальцы на руке разные, а вместе они – кулак». Данная пословица наиболее точно характеризует единство нашего народа. Строя независимую республику, мы, казахи, белорусы, русские, немцы, украинцы, татары, поляки, евреи, чеченцы и представители других этносов, стали неразделимы, как пальцы одной руки, и одновременно силой, способной преодолеть все испытания.

Центр активно участвует во всех мероприятиях, проводимых областной ассамблей народа Казахстана. Ежегодно проводится фестиваль белорусской культуры. Активисты нашего центра постоянно участвуют в различных межрегиональных мероприятиях. Так, в октябре 2013 года

наша делегация от имени Северо-Казахстанской областной ассамблей народа Казахстана приняла участие в «Интеллект – шоу» в городе Павлодаре, завоевав первое место. В мае 2014 года мы участвовали в молодежном форуме приграничного сотрудничества «Бірлік-Единство.kz».

Особо хочется отметить людей, которые вносят вклад в развитие центра: С. Д. Чепурко, В. А. Волчекевич, М. У. Романовский, Л. Н. Бриль, а также представители молодежного крыла: Я. Волчекевич, А. Назаренко, Р. Гостренко, М. Татаренко, О. Самиева, А. Маракушкина, О. Лесникова.

В работе центра «Радзіма» участвуют не только белорусы. В праздниках, встречах, концертах принимают участие все, кому дороги и интересны белорусская история и культура. С момента образования центра до июля 2014 года председателем белорусского центра являлась Раиса Владимировна Соловьева, член Ассамблей народа Казахстана. Раиса Владимировна внесла большой вклад в развитие центра.

**Мария ЧЕРНЫШОВА,
председатель областного
государственного белорусского
культурного центра
«Радзіма».**

СОЛТУСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСТЫҚ ЕВРЕЙ МӘДЕНИ ОРТАЛЫҒЫ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ

1992 жылдың құрылған. 2005 жылғы наурыз айынан Қазақстан халқы Ассамблеясының мүшесі Рашибиль Ильхананович Евдаев жетекшілік етеді.

Орталық жаңынан «Шалом» фольклорлық ұжымы, «Хатихот» балалар шығармашылық ансамблі құрылған, иврит тілін үйрену үйірмесі үйімдастырылған.

Халықаралық және республикалық еврей үйімдары мен орталықтарының қолдауымен Петропавл қаласында «Хэсэд» әлеуметтік көмек станциясы ашылды. Одан 400-ден астам адам тамақ өнімдерін, киімдер, дәрі-дәрмектер, медициналық құрал-жабдықтар алады. Облыс аудандарында тұратын еврейлермен байланыс орнатылған.

Жыл сайын еврейлер туралы кітаптарға арналған әдеби мерекелер өткізіледі, оған әртүрлі этностар өкілдері қатысады.

ОБЩЕСТВЕННОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ «СЕВЕРО-КАЗАХСТАНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР ЕВРЕЙСКОЙ КУЛЬТУРЫ»

Образовано в 1992 году. С марта 2005 года общественное объединение возглавляет Евдаев Рашибиль Ильхананович.

При центре созданы фольклорный коллектив «Шалом», детский творческий ансамбль «Хатихот», образовано молодёжное крыло, кружок по изучению иврита. При поддержке республиканского еврейского центра и международных организаций в г.Петропавловске открыта станция социальной помощи «Хэсэд», где более 400 человек получают продукты питания, одежду, лекарства, медицинский инвентарь. Налажена связь с соотечественниками, проживающими в районах области.

Ежегодно проводятся литературные праздники под девизом: «Евреи – народ книги», в которых участвуют представители самых разных этносов.

ПОД ШАНЫРАКОМ ДРУЖБЫ

25 сентября 1992-го года был учрежден Северо-Казахстанский областной еврейский этнокультурный центр. У истоков создания общины была инициативная группа (А.Д. Аравский, Д.Ш. Матрос и М.П. Виткин). Первым председателем этнокультурного центра стал тогда Аркадий Донович Аравский.

Одним из значимых событий в жизни общины стало образование 15 января 1995-го года еврейской воскресной школы, которая была открыта в классе частного общеобразовательного лицея А.С. Слаухаевского города Петропавловска. В сентябре 1998-го года она была преобразована в еврейское отделение вновь организованной школы национального возрождения. Первым учителем, обучавшим ивриту, стал казах Марат Омаров, так как никто в общине не знал родного языка.

Марат Омаров был переводчиком у израильтян, в то время работавших в Петропавловске по контракту (по проекту развития животноводства, заключенному между Северо-Казахстанским областным управлением сельского хозяйства и израильской фирмой «Мерхав»). Он переводил с русского языка на английский и попутно обучал израильтян русскому, а те делились с Маратом знаниями иврита.

В марте 1997-го года наша община инициировала увековечение имени Героя Российской Федерации Бахтураса Бейсекбаева на его Родине – в Казахстане, обратившись с письмом к Президенту Республики Казахстан. 6 мая 1998 года Указом Президента Н.А. Назарбаева младшему сержанту Бахтурасу Бейсекбаеву было посмертно присвоено звание «Халық қаһарманы».

Члены нашей общины вносили и вносят свой вклад в развитие энергетики, строительства, здравоохранения, образования и других отраслей региона. Одна из улиц областного центра с недавнего времени носит имя И.П. Залманова, заслуженного учителя Казахской ССР, который

будучи директором Петропавловского педагогического училища за короткий срок сделал его одним из лучших училищ бывшего Советского Союза.

Наша община по праву гордится своей библиотекой, насчитывающей около 3000 книг разных авторов. Последние пятнадцать лет совместно с Северо-Казахстанской областной научной библиотекой им. С. Муканова проводим ежегодные фестивали еврейской книги (ОФЕК). На них выставляются книги еврейских и авторов других народов о евреях и истории нашего этноса. Готовится концертная программа. Зрители всегда тепло встречают выступления женского квартета скрипачей, преподавателей колледжа искусств, а также вокальных ансамблей общин «Шалом» и «Хатихот».

В общине организовано изучение государственного языка. Занятия ведут преподаватели школы национального возрождения. С 2005-го года проводится ежегодный Центрально-Азиатский еврейский международный фестиваль детского и юношеского творчества «Freilexe Kinder». Дети с энтузиазмом готовятся к нему в течение года. На этих форумах они обретают новых друзей не только в Казахстане, но и за его пределами.

Наша община участвует в работе «Клуба краеведов» при областной научной библиотеке им. С. Муканова. Мы издали книгу М. Виткина «Евреи Северо-Казахстанской области». Это первый труд этнографического характера о персоналиях одного этноса, своеобразная Книга Памяти о более чем 750 североказахстанцах.

Сегодня наш центр оказывает спонсорскую поддержку детским домам, адресную помочь членам общине. Все мероприятия, в которых участвует наш центр, с удовольствием посещают наши дети и молодежь.

Областная ассамблея народа Казахстана давно стала для нас общим домом, где тепло и уютно, куда можно прийти в любое время, чтобы отметить праздники и пообщаться с друзьями самых разных этносов.

**Рашбиль ЕВДАЕВ,
председатель областного
центра еврейской культуры.**

«ҚАЗАҚСТАН КОРЕЙЛЕРІ ҚОҒАМЫ» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТЕГІНІҢ СОЛТУСТІК ҚАЗАҚСТАН ФИЛИАЛЫ

Бірлестік 1992 жылы құрылған, төрағасы Қазақстан халқы Ассамблеясының мүшесі Евгений Викторович Хан.

Облысымызда корей ұлттының өкілдері көп емес, алайда бірлестіктің белсенді жұмысының арқасында олар барынша топтасқан.

Ұлттық мерекелерге, ардагерлерді марапаттауға байланысты іс-шаралар жүйелі түрде өткізіледі. Қазақстан корейлері қауымдастығының және Корей Республикасының Қазақстандағы елшілігінің қолдауымен бірлестік қажетті әдебиеттермен, музикалық аспаптармен, компьютерлермен және үйимдастыру ісінің техникаларымен қамтамасыз етілген.

Ұлттық өркендеу мектебінде корей тілін үйрену сыйныбы ашылған. Корей бірлестігі облыстық ассамблея құрамында белсенді жұмыс істейді. Ұлттық өркендеу мектебінде корей тілін үйренушілерге арналған бөлімше ашылған.

СЕВЕРО-КАЗАХСТАНСКИЙ ФИЛИАЛ РЕСПУБЛИКАНСКОГО ОБЩЕСТВЕННОГО ОБЪЕДИНЕНИЯ «ОБЩЕСТВО КОРЕЙЦЕВ КАЗАХСТАНА»

Создан в 1992-ом году. Работой объединения руководит член Ассамблеи народа Казахстана Евгений Викторович Хан.

Корейская диаспора области немногочисленная, но, благодаря активной работе общественного объединения, она наиболее сплочённая и организованная.

Регулярно проводятся мероприятия, приуроченные к народным и государственным праздникам. При поддержке Ассоциации корейцев Казахстана и Посольства Республики Корея объединение обеспечено необходимой литературой, музыкальными инструментами и оргтехникой. В школе-комплексе национального возрождения №17 открыто отделение по изучению корейского языка.

«ҚАЗАҚСТАН КҮРДТЕРІНІҢ «БАРБАНГ» ҚАУЫМДАСТЫҒЫ» РЕСПУБЛИКАЛЫҚ ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТЕГІНІҢ СОЛТУСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСТЫҚ ФИЛИАЛЫ

Солтүстік Қазақстан облысында курд этносының екі жузден астам екілі тұрады. Олар өнірдің әлеуметтік-экономикалық дамуына лайықты үлес қосуда.

Бари Сотойұлы Амоев қасиетті қазақ жерінде отыз жылдан астам уақыт бойы жанқиярлықпен еңбек етіп келеді. Бүгінде ол облыстық мәслихаттың депутаты, «Бари» ЖШС-нің директоры. «Достық» және «Құрмет» ордендерімен наградталған.

Рашид Садықұлы Надировтың Солтүстік Қазақстан облысының денсаулық сақтау саласында қызмет етіп жүргеніне жиырма бес жылдан асты. Ол – қазір «Фармация» ЖШС директоры. «Қазақстан Республикасы денсаулық сақтау ісінің үздігі» құрметті атағына ие.

Құдайберген Махмедұлы Афандиев көп жылдан бері «ШинLine» компаниясының директоры болып істейді. Ол облыс әкімінің Алғыс хаттарына ие, Қазақстан халқы облыстық ассамблеясының жұмысына белсене атсалысады.

Күрдтердің көбі ауылда тұрады. Олар мал шаруашылығымен айналысып, ет пен сүт өнімдерін Петропавл қаласының базарларына өткізіп жүр.

2014 жылғы ақпан айында «Қазақстан күрдтерінің «Барбанг» қауымдастығы» РКБ Солтүстік Қазақстан облыстық филиалы құрылып, оның төрағалығына Р.С. Надиров сайланды.

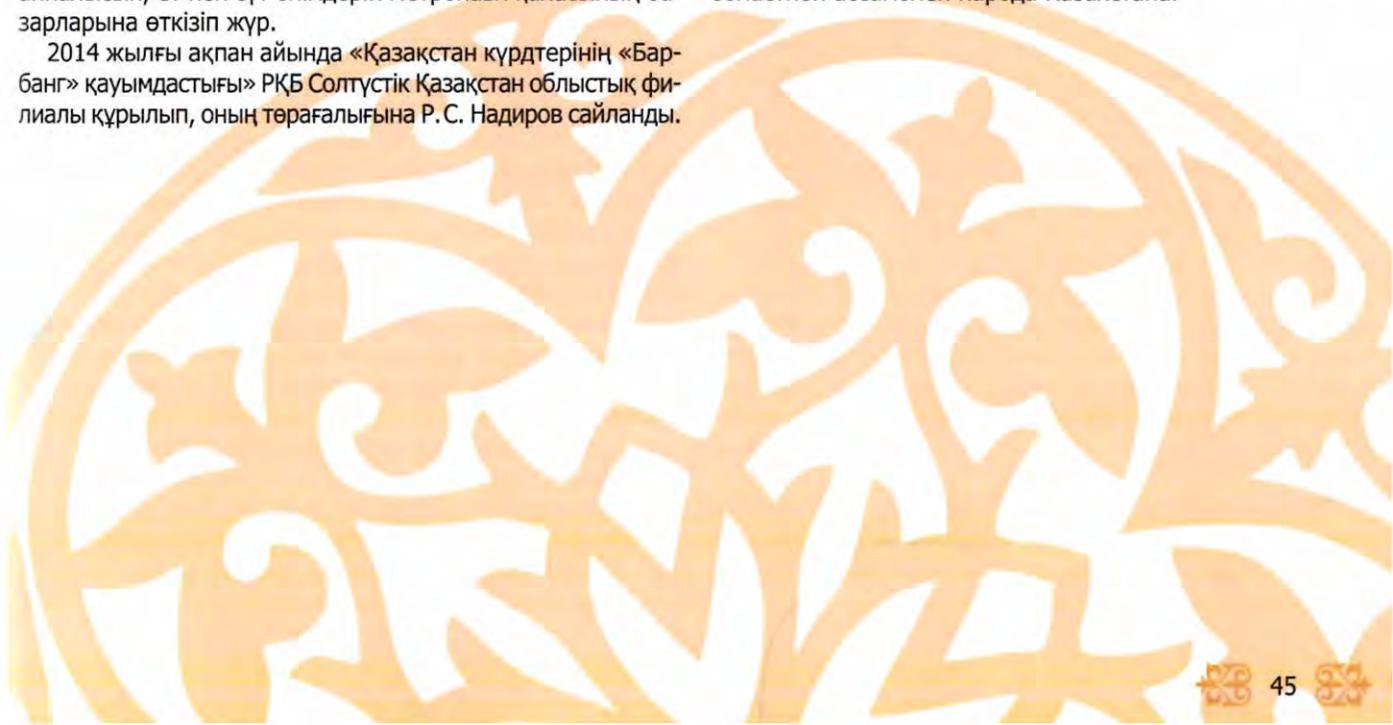
СЕВЕРО-ҚАЗАХСТАНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ФИЛИАЛ РЕСПУБЛИКАНСКОГО ОБЩЕСТВЕННОГО ОБЪЕДИНЕНИЯ «АССОЦИАЦИЯ «БАРБАНГ» КУРДОВ ҚАЗАХСТАНА»

В феврале 2014 года создан Северо-Казахстанский областной филиал РОО «Ассоциация «Барбанг» курдов Казахстана». Председателем филиала избран Р.С. Надиров.

В Северо-Казахстанской области проживает свыше двухсот представителей курдского этноса. Они вносят достойный вклад в социально-экономическое развитие региона. Более тридцати лет самоотверженно трудится на священной казахской земле Бари Сотоевич Амоев, депутат областного маслихата, директор ТОО «Бари», кавалер орденов «Достық» и «Құрмет».

Свыше двадцати пяти лет в системе здравоохранения Северо-Казахстанской области работает Рашид Садыкович Надиров, директор ТОО «Фармация», «Отличник здравоохранения Республики Казахстан».

Много лет работает директором компании «ШинLine» Кудайберген Махмединович Афандиев. Он имеет благодарности акима области, принимает активное участие в деятельности областной ассамблеи народа Казахстана.

**Рашид Надиров:
«ШЕТКЕ ШЫҚСАҚ,
БӘРІМІЗ ДЕ ҚАЗАҚПЫЗ»**

**Тарихтың алмағайып
қының кезеңінде қазақтың
қамқорлығы мен кеңпей-
іл-дігінің арқасында та-
лай үлттың өкілі аман
қалып, қазақ елінің тең
құқықты азаматы атан-
ды. Сондай этностардың
бірі – курд үлттының өкіл-
дері Жақында «Барбанг»
курдтер қауымдастыры-
ның облыстық филиалы-**

**на төраға болып сайланған «Фармация» жауапкер-
шілігі шектеулі серіктестігінің директоры Рашид
Надировпен сұхбаттасудың сәті түсті.**

**– Рашид Садықұлы, курд халқының өкілдері
қазақ еліне кеңестік қатаң режімнің түсінінде ке-
зен-кезеңмен жер аударылғанын білеміз. Бұғанде
Қазақстанды қанша курд мекен етуде?**

– Біздің тарихи мекеніміз – Таяу Шығыс. Курдтер бөлін-
ген халыққа жатады. Олардың 5 миллионы – Иракта,
шамамен 10 миллионы – Иранда, 20 миллиона жуығы
Түркияда тұрады. 2-3 миллион курд Сирияны мекен еткен.
Иракта курдтердің өз автономиясы бар. Ал басқа мемлекетте
бул мәселе әлі де өз шешімін тапқан жоқ. Курдтер
өздерінің тарихи отанында жүріп, қанша теперіш көрсе,
осы күндері де олардың қайғы-қасиretі кеміген емес. Ал
Қазақстанда тұрып жатқан 20 мыңға жуық курд Елбасы
Нұрсұлтан Әбішұлы Назарбаевтың салиқалы саясатының,
қазақ жұртының кеңпейілділігінің арқасында есіп-еркендеп,
тату-тәтті тұрмыс кешуде. Қазақстандағы курд диаспора-
сының бүгінгі шат-шадыман тұрмысы, ғылым мен білімдегі
жетістігі, бизнестегі табыстары – бәр-бәрі қазақ деген
кеңпейіл халықтың өзге этностарға деген достық сезімінің
арқасы деп білемін.

**– Қазақстанда «Барбанг» қауымдастырының
құрылғанына 20 жылдың жүзі болған екен. Өніріміз-
де биыл ашылған орталық жұмысының басым бағыт-
тарына тоқтала кетсеңіз?**

– Облыс аумағында екі жүзге жуық күрд бар. Негізінен,
Қызылжар ауданына қарасты ауылдарда тұрады. Олардың
дені ауыл шаруашылығы саласында жұмыс істейді. Біразы
денсаулық сақтау, білім беру салаларында еңбек етеді. Өз
ісін ашқан жеке кәсіпкерлер де бар. Олардың басын қосып,
келер үрпаққа өз үлттымыздың салт-дәстүрін, мәдениетін,
тілі мен дінін аманат ету мақсатында орталық құру жайында
шешімге келдік.

**– Қазақстан халқы Ассамблеясының қоғамдағы
рөлі жайындағы ойынызben беліссеңіз?**

– Халықтар достастығының бірегей институтының жал-
пылттық келісім мен бірлікті нығайту ісінде атқаратын рөлі
ерекше. Баршамыз Украинадағы дағдарыстың күесі болдық.
Ағайындылардың бірін-бірі қырып-жоюы ақылға сыймайды.
Мемлекетті құру бір басқа, ондағы ауызбіршілікті қамтама-
сыз ету, елдің экономикасын нығайту ауқымды әрі қыын
шаруа екен. Мұлгіген тыныштықты орнату қаншалықты
құрделі болса, оның шырқын бұзу оп-онай. Бейбітшілік
шыны іспеттес нәзік екен фой. Басқа этнос өкілдерімен бас
қосқанда елдегі татулықты нығайту мәселесін жиі көтереміз.
Қазақстанда біріміз курд, біріміз орыс болсақ, шетелге шық-
сақ, ондағылар барлығымызды да қазақ дейді. Батыс елдері-
не барсақ, Қазақстаннан келгенімізді білген шетелдіктер
біздің салт-дәстүрлеріміз бен мәдениетімізді, қазақтардың
тарихын, елдің ұстанған саясатын сұрайды. Оларды менің
жеке үлттым қызықтырмайды. Сол себепті әр адам өзі тұған
немесе тұрып жатқан елінің тарихын, мәдени мұрасын білуі
керек. Шетелдіктер үшін біз – бір үлттың балаларымыз. Осы
жерде туып өсken мен үшін қазақ елінің батырлары мен
акындары – менің де пір тұтар тұлғаларым. Курдстанға бара
қалсам, ондағы шейх-сұлтандар жайында әңгімелемеймін,
қазақтың ұлы тұлғаларымен мақтанамын. Меніште, барлық
қазақстандықтарда осындай сана-сезім болуы керек.

**– Қазақстанда тұратын қандастарының қазақша
сейлеуде өзге үлт өкілдеріне үлгі көрсете алады. Өзініз
де қазақша еркін сейлейді екенсіз. Қазақ мектебінде
оқыған боларсыз?**

– Дұрыс айтасыз. Қазақстандағы курдтердің 90 пайызы
қазақшаға судай. Қазақстандық Надир Надиров деген академик
кезінде зерттеу жүргізіп, курд үлттының өкілі Сұлтан
Салахаддин мен қазақ Сұлтан Бейбарыстың достығын дәлел-
деді. Екеуінің де Дамаскіде мазары бар. Екі үлттың достығы
мен жақындығын ықылым заманнан көруге болады.

Әзім Оңтүстік Қазақстандағы Бәйдібек ауданының Боралдай ауылында туып-өстім. Қазақ мектебінде білім алдым. Қазақ жастарымен бірге өсіп, ер жеттім. Жоғары оқу орнына барғанымда орыс тілін білмейтінмін. Кейін Алматыдағы медицина академиясының фармацевтика факультетін тамамдап, жолдама бойынша 1987 жылы Солтүстік Қазақстан облысына келдім. Осы күнге дейін денсаулық сактау саласында еңбек етіп келемін. Жеті жыл Шал ақын ауданында қызмет еттім. Бүгінде облыс орталығындағы «Фармация» жауапкерлігі шектеулі серіктестігінің директорымын. Үш балам бар.

– Қазақстан халқы облыстық ассамблеясының сессиясында сөйлеген сөзінізде өңірімізге алғаш келгенінізде қазақ тілінде сөйлегеніңіз үшін ыңғай-сызданданғаныңызды айтқан болатынсыз.

– Солтүстік Қазақстанда жолдамамен келген кезім болатын. Қазақ жастарымен қазақша сөйлескенімде олар маған орысша жауап беретін. Сол уақытта қазақша білгенім үшін өзімді ыңғайсыз сезінетінмін. Оның себебі де түсінікті еді. Ресеймен шекаралас бұл аймақтың қазақтары 15 пайыз фана болатын. Бүгінде сол жігіттер қазақшаға судай. Қазағымыздың да қатары күн санап қалыңдап жатқаны қуантады.

– Осы елдің азаматы ретінде тағы да қандай мәселелер толғандырады?

– Облыс орталығындағы көшелердің атауларына мән берілсе деймін. Мәселен, Сарыарқа, Жетісу көшелері болса, үйлесімді емес пе?! Ал танымал емес тұлғаның, не басшы болған шенеунікті есімі ауылға берілетін болса, оның үрпағы сол ауылды көтеруге көмектессін.

– Әңгіменізге рахмет!

**Әңгімелескен
Жадыра ЕСЕНГЕЛДІ,
«Солтүстік Қазақстан».**

«ҚАЗАҚ ТІЛІ» ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚОҒАМЫ **ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІНІҢ СОЛТУСТІК ҚАЗАҚСТАН** **ОБЛЫСТЫҚ ФИЛИАЛЫ**

Облыстық филиал 1989 жылы құрылған. 2007 жылдан Қазақстан халқы Ассамблеясының мүшесі Кәрібай Иманжанұлы Мұсылман жетекшілік етеді. Ол Қазақстан халқы Ассамблеясының қоғамдық «Бірлік» алтын медалімен мараپатталған.

Филиал қызметінің негізгі бағыты – қазақ тілін насихаттау, «Қазақстан Республикасындағы тілдер туралы» Заңын талаптарын орындау. Бұл мақсаттарды жүзеге асыру үшін бірлестік тілдерді дамыту жөніндегі басқармамен бірлесіп жыл сайын әртүрлі үлттар мен ұлыстар өкілдері арасында мемлекеттік тілді білуге облыстық байқау-конкурстар өткізеді.

Бірлестік тұрғындар арасында қазақстандық отансуйгіштік сезімді, сенім мен өзара түсіністікті, этносаралық қатынастарды қалыптастырудың дәйекті және байсалды ұстанымымен ерекшеленеді.

Қоғамдық бірлестік жанында «Балқадиша» вокалды-фольклорлық ансамблі құрылған.

СЕВЕРО-КАЗАХСАНСКИЙ ФИЛИАЛ РЕСПУБЛИКАНСКОГО ОБЩЕСТВЕННОГО ОБЪЕДИНЕНИЯ «МЕЖДУНАРОДНОЕ ОБЩЕСТВО «ҚАЗАҚ ТІЛІ»

Создан в 1989-ом году. С 2007-го года его возглавляет Карибай Иманжанулы Мусырман, член Ассамблеи народа Казахстана. Он награжден общественной золотой медалью «Бірлік» Ассамблеи народа Казахстана.

Основное направление деятельности общества – пропаганда казахского языка, исполнение Закона РК «О языках в Республике Казахстан». В этих целях объединение совместно с областным управлением по развитию языков ежегодно проводит областной смотр-конкурс на знание государственного языка среди граждан разных этносов.

Активисты общественного объединения занимают последовательную и выдержанную позицию в вопросах гармонизации межэтнических отношений, укрепления доверия и взаимопонимания между людьми, формированию среди соотечественников чувства казахстанского патриотизма. При объединении создан вокальный фольклорный ансамбль «Балқадиша».

ЕҢ БАСТЫСЫ – ЕЛ БІРЛІГІ

Алланың жазу мен көп-теген этностар өкілдері ортақ мекен еткен қарашаңырағымыз – Қазақстанның жағдайында халықтың бірлігі мен ынтыма-ғын нығайтып, бүгінгідей қой үстіне бозторғай жұмыртқала-ған заман орнату – айтуға ғана онай ұлы іс. Әмбеттік орайда Тұңғыш Президентіміз Нұрсұлтан Назарбаевтың бастамасымен құрылған Қазақстан халқы Ассамблеясының және оның өнірлік құрылымдарының атқа-рып келе жатқан алуанқырыл қызметінің мән-маңызы зор. Соның арқасында бүгінде еліміздегі барлық этностар өкілдері өздерінің этномәдени бірлестіктерін құрып, ана тілдерін үйреніп, үлттық салт-дәстүрлерін қайтадан жаңғыртып, рухани өсіп-өрлеу үстінде. Ұлт пен ұлыстардың арасындағы өзара сыйластық құдіретті күшке айналып, Қазақстанның мемлекеттің бәсекеге қабілетті елу елдің қатарынан ойып орын алуына себін тигізді. Енді ең мықты отыз мемлекеттің бірі атанаип, Мәңгілік Ел болу муратын көздел отырмыз.

Еліміздің Президенті Нұрсұлтан Назарбаев өзінің «Қазақстан-2050» Стратегиясы – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» Жолдауында: «Қазақстанның болашағы – қазақ тілінде. Қазақ тілі 2025 жылға қарай өмірдің барлық саласында үстемдік етіп, кез келген ортада күнделікті қатынас тіліне айналады... Қазақ тілі жаппай қолданыс тіліне айналып, шын мәніндегі мемлекеттік тіл мәртебесіне көтерілгенде біз елімізді ҚАЗАҚ МЕМЛЕКЕТІ деп атайдын боламыз» – деп атап көрсетті.

Тәубе: қазақтардың саны қазір барлық тұрғындарының небәрі 34 пайызын құрап отырған біздің Солтүстік Қазақстан облысында да көнілге үлкен үміт үялататын бетбұрыс жүріп жатыр. Мәселен, 1990-1991 оқы жылында облыстағы қазақ балаларының 25-ак пайызы өз ана тілінде білім алған болса, бүгінде үлкен көрсеткіш 65 пайыздан асты. Петропавл қаласында бұрын қазақ тілінде білім беретін жалғыз-ақ облыстық

мектеп-интернат болса, қазір облыс орталығында мемлекеттік тілде оқытатын 6 орта білім мекемесі бар. Үлкен қоса, тағы 15 орыс мектебін қазақ сыныптары ашылып, олар аралас мектептерге айналдырылды. Ал, мақтандышпен айтуға болатын осындай жетістіктерге қол жеткізу іс жүзінде онайға түспегенін қазір біреу білсе, біреу біле бермейді.

Соның 1990 жылы Петропавлда «Қазақ тілі» қоғамының жергілікті белсенділірі қаладағы орыс мектептерінің жаңынан алғаш рет қазақ сыныптарын аштырамыз деп бастама көтеріп, сол жылы мектеп табалдырығын аттайдын балалары бар 80 қазақ отбасын тізімге алып, үй жағалап үгіт жүргізгенді. Рәшид Бәдірленов, Мұтәллап Қанғожин, Мәлік Мұқанов, Зейнолла Әкімжанов, Әмір Есқали, Жақсыбай Самрат сынды есімдері республикаға белгілі журналисттердің және басқа үлтжанды азаматтардың жанайқайы саналарына сәуле түсірген 60 шақты ата-ана сол жылы мектепке баратын қародомалақтарын қазақ сыныбына беруге үде еткен. Алайда, көпшілігі сөздерінде тұрмай, ақыры құзде 20 мындағы қазағы бар шаһардан ана тілінде білім алуға шын ықылас білдірген небәрі 15-ак отбасы табылған. Сөйтіп қаладағы № 3 орыс мектебінің жаңынан 15 қазақ баласының басын әрен қосқан алғашқы қазақ сыныбы ашылған еді.

Кейінірек Қызылжар қазақтарының өтінішімен көрнекті жазуышы, жерлесіміз Сафуан Шәймерденовтің Үкімет алдында мәселе көтеруінің арқасында Петропавлдың дәл орталығында 360 орындық қазақ классикалық гимназиясының қабырғасы қаланған болатын. 1996 жылы ашылған үлкен ордасындағы оқушылар саны он шақты жылдың ішінде 1 мындан асып, оқу үдерісін екі ауысымға көшіруге тұра келді. «Қазақ тілі» қоғамының облыстық филиалының бастамасымен атальыш гимназияға жуырда Үкімет қаулысымен Сафуан Шәймерденов есімі берілді.

Осындағы оң өзгерістерге 1989 жылы құрылған «Халықаралық «Қазақ тілі» қоғамы» республикалық қоғамдық бірлестігінің Солтүстік Қазақстан облыстық филиалы үйіткі болып келеді. Оның алғашқы төрағасы болып белгілі ақын, тележурналист Мұтәллап Қанғожин сайланған. 1991 жылы ол өзінің денсаулық жағдайына байланысты үлкен қоғамдық үйімнің билік тізгінін Қызылжар өніріне танымал басшылардың бірі болған Қосыл Омаровқа тапсырған. Қосыл Әбдірахманұлы филиалды 14 жылдай басқарып, өтпелі кезеңнің қызын жылдарына қарамастан, облыста ана тіліміздің ерісін барынша кеңейтуге аянбай атсалысты. 2005-2007

жылдары филиал төрағалығы міндеттін белгілі қоғам қайраткері, жазушы, журналист, Солтүстік Қазақстан облысының құрметті азаматы Жарасбай Сулейменов атқарды.

1993 жылы облыстық әкімдіктің жаһынан мемлекеттік тіл саясатын жүзеге асыратын мемлекеттік орған – облыстық тіл басқармасы құрылып, жұмыс істей бастағандықтан, «Қазақ тілі» қоғамы облыстық үйімінің қызыметіне өзгеріс енгізіліп, қосарластықта жол бермеу қарастырылды. Соған орай қоғамдық үйім ретінде филиалды қаржыландыру тоқтатылды. Дегенмен, «Қазақ тілі» қоғамының белсенділері Қазақстан халқы облыстық ассамблеясының құрамында өздерінің қоғам-дық негіздегі қызыметін жалғастырып, Қызылжар өнірінде мемлекеттік тілдің қолданыс аясын кеңейтуге, ономастика мәселелерін ойда-ғыдай шешуге оң ықпалын тигізіп, қоғамдағы саяси тұрақ-тылық пен этносаралық және конфессияаралық келісімді нығайтуға барынша күш салып келеді.

Кәрібай МҰСЫРМАН,
Халықаралық
«Қазақ тілі» қоғамы
облыстық филиалының
терағасы.

«URPAQ» ҚАЗАҚ МӘДЕНИ-АҒАРТУ ОРТАЛЫҒЫ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ

2004 жылы 24 желтоқсанда құрылды. Алғашқы тәрағасы Сағындық Досмақұлы Салмұрзин Қазақстан халқы Ассамблеясының қоғамдық «Бірлік» алтын медалімен наградталған. Қазіргі уақытта орталық тәрайымы – заң ғылымдарының кандидаты, М. Қозыбаев атындағы СҚМУ доценті Гүлбахша Нұрмұқанқызы Ұсабаева.

Орталық дәстүрлі үлттық қолөнер кәсібін дамытуға, халықтың үздік салт-дәстүрлері мен әдеп-ғұрыптарын жаңғыруға, шетелдерде тұратын қазақтармен мәдени байланысты жақсартуға арналған жұмыстарды жүргізеді.

«Солтүстік Қазақстан облысы этностарының салт-дәстүрлері мен әдеп-ғұрыптары» атты кітап шығарды.

«Urpaq» «Сана» лингвистикалық лагерін, «Салт-дәстүр» фестивалі мен «Этноауыл» жобасын, «Салт-Сана» инновациялық туристік өнімін, «Намыс» философиялық-методологиялық клубын және тағы басқа жобаларды жүзеге асырды.

ОО «КАЗАХСКИЙ КУЛЬТУРНО-ПРОСВЕТИТЕЛЬСКИЙ ЦЕНТР «URPAQ»

Центр создан 24 декабря 2004 года. Первый руководитель объединения Сагындық Досмакович Салмурзин награжден общественной золотой медалью «Бірлік» Ассамблеи народа Казахстана. В настоящее время председателем центра является кандидат юридических наук, доцент СКГУ им. Манаша Козыбаева Гульбахша Нурмухановна Мусабаева.

Центр проводит работу по развитию казахского декоративно-прикладного искусства, традиционных народных ремесел, возрождению лучших традиций и обычаяев народа, налаживанию культурных связей с казахами, проживающими за границей. Выпущена книга «Традиции и обычай этносов, проживающих в Северо-Казахстанской области».

В активе «Urpaq» – открытие лингвистического лагеря «Сана», выставки казахского декоративно-прикладного искусства, разработка и претворение в жизнь проектов «Салт -Дастур» и «Этноаул», инновационного туристского ластика «Салт-Сана», философско-методологического клуба «Намыс».

ҰРПАҚ ҚАМЫН ОЙЛАҒАН «URPAQ»

2003 жылы Қызылжар өнірінің зиялды қауымы көптен күткен «Urpaq» (Ұрпак) мәдени-ағарту орталығы мемлекеттік тіркелу рәсімінен өтті. Орталықтың алға қойған басты мақсаты – Алаш арыстарының ағартушылық ісін жалғастырып, үлттық құндылықтарды көнінен насиҳаттау. «Әсіресе, көрші елдерде тарыдай шашырап жүрген отандас бауырларға жан-жақты гуманитарлық көмек көрсетуді үйғардық», – дейді көп жылдар бойы «Urpaq» қазақ мәдени-ағарту орталығының тәрағасы болып, Қазақстан халқы Ассамблеясының қоғамдық «Бірлік» алтын медалімен мараپатталған Сағындық Досмақұлы Салмұрзин. Алғашқыда орталықтың басшылығы үш адамнан құрылды: Шашубай Малдыбаев, Қабдырахым Жақыпов, Сағындық Салмұрзин тен құқықты терағалар болды. Кейінірек атқаруыш директор лауазымына Сағындық Досмақұлы тағайындалды.

Қоғамдық бірлестік өз қызметіне кіріскенде әртурлі қындықтарға душар болды. Олар – көбінесе түсініспеушіліктен туындаған мемлекеттік мекемелер басшыларының қырын қарауы, қаржылық қолдау болмауы, шаралар өткізуге қолайлы орын табу және басқалар. Соған орай орталық басшылығы сол кездегі облыс әкімінің атына ресми хат жолдан, көмек сұрауға мәжбүр болды. Содан кейін орталықтың өзекті мәселелері ойдағыдай шешіліп, Петропавлдағы Достық үйінен орын берілді.

Қазақстан халқы облыстық ассамблеясының ортақ шаңырағы аясында көптеген игі істер тындырылды. Мысалы, Ресей елінің түкпірлерінде тұратын ағайындарымызды іздел барған Сағындық Досмақұлы және бірлестіктің белсенділілері сонау Ямал түбегі мен Асқар Алтай аралығындағы елді мекендерге барып, мәдени шараларға қатысты. Шетелде тұрып жатқан ағайындардың рухани қажеттіліктеріне сай көмек көрсетілді. Олардың өз ана тілін үйренулері үшін

факультативтік үйірмелер ашуға жәрдем жасалып, электронды оқулықтар, кітап-журналдар апарып берілді.

«Urqaq» алғаш рет мемлекеттік тапсырыс бойынша жергілікті этностардың дәстүрлөрі туралы кітап дайындал, жарыққа шығарды. Сондай-ақ, қол өнер көрмелерін үйымдастырып, салт-дәстүр байқауын үйымдастыруға үйіткіз болды. Қазіргі уақытта «Салт-дәстүр» фестивалі облыстық ассамблея өткізетін маңызды шаралардың біріне айналды.

Орталықтың мақтанышы – «Этноауыл» жобасы. Ол 2013 жылы туризм саласындағы аймақтық жобалардың республикалық байқауының жеңімпазы ретінде атальып, арнаулы дипломмен марарапатталды.

Қазіргі кезде орталық жұмысына «Urqaq» қазақ мәдени-ағарту орталығы кеңесінің төрағасы ретінде Сағындық Салмұрзин, ғылыми-әдістемелік бөлім жетекшісі Марат Нұрғалиев, үйымдастыру бөлімінің жетекшісі Зейнолла Нұрланов, белгілі қолөнер шебері Болатбек Қалдыров, Петрапавл қалалық мәслихатының депутаты Жангелді Тажин, ақсақалдар кеңесінің жетекшісі Әлімжан Мәжитов, жаңашыл ұстаз, тіл маманы Ботағөз Фалиева, әйгілі дәстүрлі әнші Жанат Айтбаев, қофам қайраткері Гүлнэр Халықова, ұстаз Елмира Танақұлова, «Намыс» клубының жетекшісі Ділбар Begalina, үйымдастырушы Серік Мамыров және басқалар белсene атсалысуда.

Мемлекет басшысы өзінің «Қазақстан-2050» Стратегиясы – қалыптасқан мемлекеттің жаңа саяси бағыты» Жолдауында: «Барлық ұлт өкілдерімен тіл табысып, тату-тәтті, бейбітшілік пен келісімде өмір сүру – барша қазақтың басты қағидасы болуы шарт. Өз халқын сүйеттін адам, өз жұртына жақсылық тілеген жан өзге халықтарды ашындырмайды, өз ұлтын ешкімге қарсы қоймайды. Біз ел иесі ретінде биік бола білсек, өзгелерге сыйлы боламыз», – деп атап айтты. Тұңғыш Президентіміз – Елбасымыздың үлттымызға арнап айтқан осы ұлағатты сөздерін біз, «Urqaq» қазақ мәдени-ағарту орталығының белсенділері өз қызметтімізде айқын бағдар, қастерлі қағида ретінде ұстанып отырмыз.

**Гүлбақша МҰСАБАЕВА,
«Urqaq» қазақ мәдени-ағарту
орталығының төрайымы,
заң ғылымдарының кандидаты.**

«АЛТЫН БЕСІКТЕ» өзге этностардың сәбілдері де тербетілуде

2013 жылдың басында Петропавлда «Алтын бесік» деген атауы көңілден шығатын балабақша ашылғанын естіп, бөбектер отауларының тапшылығынан тығырыққа тірелген кезде жүртшылыққа ігілігі тиетін болды деп қуанғанбыз.

Айтса айтқандай, балабақша өзінің атауына сай екенін оның босағасын аттағаннан-ақ аңғардым. Екіқабатты корпусқа келіп кіргенімде тәрбиеші бастап келе жатқан бір топ бұлдіршін мені тап бір күні бұрын тосып тұрғандай, бір кісідей «Сәлеметсіз бе?» – деп шу етіп қарсы алды. Олармен амандастып, мұнгаздай тап-таза, әдемі гүлшоқтар қойылған, кілемше төселген, қабырғаларында мешіттің, Абылай хан резиденциясының, Сәбит Мұқанов атындағы облыстық қазақ сазды-драма театрының үлкен суреттері ілінген баспалдақпен екінші қабатқа көтеріліп, балабақша әдіскері Гәккү Нұрмұқанованаң әңгімелеге тарттым.

Оның айтуынша, бұл ерекше балабақшада үштен алты жасқа дейінгі 320 бұлдіршін тәлім-тәрбие алады екен. Барлығы 14 топ болса, соның 3-еүі қазақ емес этностардың балдыրғандарының арналыпты. Сол 3 топқа өзге үлттардың 75 сәбіи алынып, қазақ тілінде тәрбиеленеді.

Балдырғандарға тәлім-тәрбие беретін ұстаздардың бәрі дерлік осы істе ысылған, білікті мамандар екенін әдіскер талдап айтып берді. Мысалы, балабақша директоры Мәдина Дарабаеваның мектепке дейінгі балалар мекемелеріндегі еңбек етілі жиырма жылдан асса, Гәккү Байқуанышқызы он алты жыл бойы ұстаздық қызметпен айналысқан екен. Жергілікті университеттегі 1996 жылы қазақ тілі мен әдебиеті пәндерінің мұғалімі мамандығы бойынша тамамдаған ол соңғы төрт жылдан бері балабақшада еңбек етеді.

– Бізде барлығы жиырма бес тәрбиеші еңбек етсе, олардың көбінің жалпы жұмыс етілі жиырма жылдан асады. Балабақшаларда бес-алты жылдан бері еңбек еткендер. Олар – университеттің, Мағжан Жұмабаев атындағы колледждің тулеңтері, бала тәрбиесіне сай мамандық иелері, – деді әдіскер.

Менің осы балабақшага ат басын тіреуімнің мақсаты өзге үлттардың сәбілдерінің оқу-тәрбие жайы екенін аңғарған Гәккү Нұрмұқанова алдымен аталаған уш топтағы жеттіс бес балага тәлім-тәрбие берудің өте жауапты іс екенін айтты. Өйткені, олар мемлекеттік тілде тәрбиеленеді. Бұл балаларды қабылдау алдында олардың ата-аналарымен әңгіменің басын ашып сөйлесіп, сәбілерін қазақ балабақшасына берудегі мақсатта-

рын анықтағанын, бұл мемлекеттік тілге шынайы ықыластан туған таңдау ма, әлде балабақшаларда орын тапшылығынан амалсyz қадам ба – осыны айырып алған екен. Сәбілердің ата-аналары мәселеңің бірінші жағын, яғни заман талабына сай, өздері қалағанын айтқан. Осы үш топта Жанар Шәріпов, Дина Сақтағанова, Мадина Кенес, Динара Фабдуллина, Әсем Артынбаева сының ұстаздар өзге этностардың балдырғандарына мемлекеттік тілде тәрбие беру жүгін көтеріп жүр.

«Балапан» мемлекеттік бағдарламасы бойынша 2012 жылы ашылған балабақша түгелдей жергілікті бюджеттенн қаржыландырылады. Мұнда сәбілердің мемлекеттік тілде оқып, тәрбиеленуіне барлық жағдай жасалған. Балалар бес мезгіл тамақтандырылады. Ойнап, тынығады.

«Алтын бесікте» компьютер кабинетінің, екі интерактивті тақтаниң балдырғандардың ой-өрісін, таным-біліктіліктерін жетілдіріп, дамытуға тигізгер септірі мол. Сондай-ақ, қазақ балабақшасының әлемдік педагогиканың озық үлгілерін басшылыққа алудағы ұмтылысы назар аудартпай қоймайды. Атап айтқанда, мұнда аса көрнекті итальяндық гуманист-ұстаз Мария Монтессоридің сәбілер мен жеткіншектерге еркін тәрбие беру идеясы басшылыққа алынған. Осы жүйе бойынша балалар Монтессори кабинетінде өз ойларын еркін білдіруге, ғаламтануға, біліктілік арттыруға жастай машықтанады. Ал олармен жұмыс істейтін ұстаз-тәрбиешілер Алматыдағы Монтессори педагогикасы аталағын орталықтың мамандары оқытатын арнайы курстан өткен.

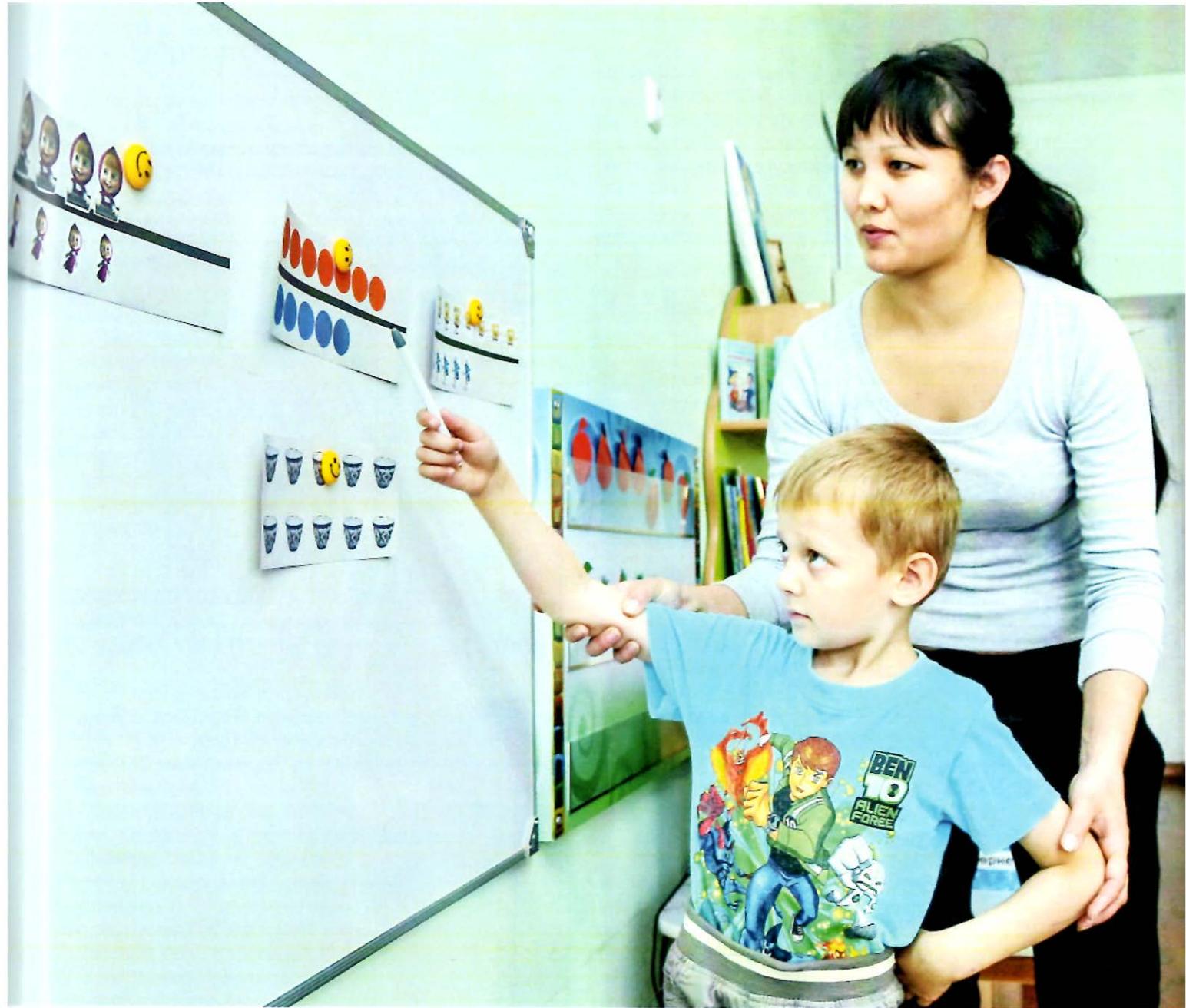
Былтыр балабақшадан тұңғыш екі топтың елу бұлдіршіні мектепке аттандырылыпты. Олар Петропавлдың 19-шы шағынаудандағы қазақ гимназиясына және қалалық класикалық гимназияға оқуға барған екен.

...Балабақша ішінде ұзын бойлы, жас орыс азаматының бір қызы баланы киіндіріп жатқанын байқап, әңгімелестім.

– Андрей Дмитриев деген жеке кәсіпкермін. Қызымды осы балабақшага жақындаған орналастырдым. Бар болғаны – бесінші күн. Есімі – Мирослава. Үш жарым жаста. Достарымнан осында орыс балаларын да мемлекеттік тілде оқытатының білдім де, орналастырдым. Ризамын. Балабақша өте ұнады. Баламның болашағын ойлап, оның жастайынан қазақша оқып, тәрбиеленгенін құп көрдік, – деді ол.

**Зейнолла ӘКІМЖАНОВ,
«Солтүстік Қазақстан».**

ҚЫРҒЫЗДАРДЫҢ «МАНАС-ПЕТРОПАВЛ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ

Бірлестік 2008 жылы 27 ақпанда құрылды. Орталықтың тәрағасы –Майрамбек Аябергенұлы Болтуруков.

Солтүстік Қазақстан облысында үш жүздей қырғыз тұтін тұтеп жатыр. Қоғамдық бірлестік өз отандастарына ен алдымен ақыл-кенес беріп көмектесуге тырысады. «Манас – Петропавл» біртінде қырғыз диаспорасының ана тілінде әнгіме құрып, жанды баурап алатын үлттық әндерін та- мылжыта шырқайтын мәдени орталығына айналып келеді.

ОБЩЕСТВЕННОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ КЫРГЫЗОВ «МАНАС-ПЕТРОПАВЛОВСК»

Образовано 27 февраля 2008-го года. Председателем объединения избран Майрамбек Аябергенович Болтуруков.

В Северо-Казахстанской области проживают около трехсот кыргызов. Общественное объединение стремится оказывать своим соотечественникам в первую очередь консультативную помощь. Постепенно «Манас-Петропавловск» становится центром культурной жизни для кыргызской диаспоры, местом, где звучит родная речь, звучат народные мелодии и любимые песни.

«ВИДЕРГЕБУРТ» СОЛТУСТИК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСТЫҚ НЕМІС МӘДЕНИ ОРТАЛЫҒЫ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ

Неміс халқының мәдени орталығы қоғамдық бірлестігі 1990 жылдың 22 желтоқсанында құрылған. Бірлестікті Эльвира Рудольфовна Ковзель басқарады. Қазақстандағы этникалық немістердің жалпы саны 180 мың болса, олардың 20 мыны Солтүстік Қазақстанда мекен етеді.

Қоғам қызметінің негізгі бағыттары: ана тілді үйрену, ұлттық салт-дәстүрлерді сақтау мен насхаттау, әлеуметтік, медициналық, дәрі-дәрмектік көмек көрсету. Облыс орталығы мен аудандарда лингвистикалық орталықтар, тіл лагерлері жұмыс істейді, оларда жыл сайын 2 мыңға жуық адам дәріс алады.

Бірлестік халық мәдениетін сақтау бағытында ауқымды жұмыстар атқаруда. Құрамында бір жүзден астам адам бар шығармашылық ұжымдар құрылды. Олардың қатысуымен мәдениет күндері, ұлттық мерекелер, әдеби-сазды кештер үйімдастырылады.

Ұлттық өркендеу мектебінде неміс белімшесі жұмыс істейді.

Тайынша және Мағжан Жұмабаев аудандарында неміс орталықтары ашылған.

ОБЩЕСТВЕННОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ «СЕВЕРО-КАЗАХСТАНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ НЕМЕЦКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР «ВИДЕРГЕБУРТ»

Областной немецкий культурный центр «Видергебурт» образован 22 декабря 1989-го года. Общественное объединение возглавляет Эльвира Рудольфовна Ковзель. В республике живут 180 тысяч немцев, из них 20 тысяч – в Северном Казахстане.

Основные направления деятельности: изучение родного языка, сохранение и пропаганда национальных традиций и обычаяев, оказание социальной, медицинской, лекарственной помощи соотечественникам. В областном центре и в районах действуют лингвистические курсы, языковой лагерь, где ежегодно обучаются около двух тысяч человек.

Большая работа проводится объединением по сохранению самобытной немецкой культуры. Созданы творческие коллективы, которые насчитывают более 100 человек,

с их участием проводятся Дни немецкой культуры, литературно-музыкальные вечера и народные праздники.

В Школе национального возрождения города Петропавловска создано немецкое отделение. В Тайыншинском районе и в районе Магжана Жумабаева действуют немецкие Центры встреч.

ДОРОГА ДЛИНОЙ В 25 ЛЕТ...

В декабре 1990-го года было образовано общество немцев Северо-Казахстанской области, которое возглавил Александр Андреевич Мерк, президент Экономико-технического образовательного комплекса, профессор, академик Академии естественных наук Республики Казахстан. В 1991-ом году общественным объединением руководил Герой Социалистического Труда Мартын Мартынович Диркс.

А в 1992-ом году на должность президента общества избирается Эрна Генриховна Шутяева, которая руководила обществом до 1996-го года. С 1996-го года немецкий центр возглавлял Виктор Иванович Шлотгауэр, историк по образованию, блестящий организатор, активный член общества с первых дней его создания. В 1998-ом году председателем центра был избран Виктор Давыдович Гартман, врач по профессии. Под его руководством начинается новый этап работы немецкой общественной организации. Значительные успехи десятилетнего руководства общества связаны с именем Виктора Давыдовича.

В «Видергебурте» большое внимание уделяется изучению немецкого языка. Обучение для всех желающих началось с 1996-го года, в рамках программы правительства Германии по поддержке немецкого меньшинства в странах СНГ. Языковая работа ОО «СКОНКЦ «Видергебурт» заключается в реализации ряда проектов, таких как: курсы немецкого языка, детские/молодежные тематически-ориентированные

кружки, клуб языкового общения для взрослых, детские языковые площадки, летние лингвистические лагеря. Для преподавателей курсов немецкого языка проводятся семинары повышение квалификации. Материально-техническая база общества позволяет интересно организовать учебный процесс, применять интерактивные методы и новые технологии для достижения наилучшего результата.

С ноября 2007 года начало развиваться еще одно направление – изучение немецкого языка в формате тематически ориентированных кружков для детей. Специфика кружков заключается в том, что язык преподается через определенный тематический ориентир, например, немецкий через театр, экологию, спорт, музыку и так далее.

С 1 апреля 2004 года на территории Северо-Казахстанской области реализуется проект «Сеть центров встреч», который направлен в первую очередь на создание условий для сохранения национальных традиций, родного языка, самобытности и культуры казахстанских немцев. Такие Центры встреч созданы и работают в г.Тайынша, с. Летовочное, с. Советское и с.Чкалово. Это очаги культуры этнических немцев на селе. В Центрах встреч проводятся различные мероприятия в области культуры, в каждом из них работают кружки по интересам.

Важнейшим направлением деятельности центров встреч является работа с молодёжью, миссия которых – объединить молодёжь и поддержать её в развитии творческого потенциала. Бережно хранят народные традиции, передают их молодому поколению казахстанских немцев члены сенюрен клуба.

В обществе ведется разноплановая работа по изучению немецкой культуры, соблюдению традиций и обычаяев, празднованию немецких народных праздников. Дети, подростки, люди преклонного возраста – каждый может найти здесь для себя занятие по душе.

При культурном центре работает большой коллектив художественной самодеятельности: хор, детские и молодёжные вокальные и хореографические группы. Работа проводится со всеми желающими, начиная от детей дошкольного возраста и заканчивая ветеранами.

Одним из важнейших направлений деятельности общества немцев «Видергебарт» остается социальная помощь малообеспеченным и нуждающимся гражданам немецкой национальности. В сотрудничестве с Ассоциацией общественных объединений немцев Казахстана «Возрождение», при финансовой поддержке Федерального Министерства внутренних

дел Германии и «Дойчер Социал Фонда» общество проводит ряд проектов: обеспечение медикаментами и медицинскими принадлежностями, оказание финансовой помощи. Начиная с 1998-го года в рамках акции «Winterhilfe» — «Зимняя помощь» малообеспеченные семьи получают продуктовые наборы. Основной целевой группой социальных проектов являются трудармейцы, пожилые люди, многодетные семьи, инвалиды и семьи с низким уровнем достатка.

С целью методической подготовки и повышения квалификации преподавателей и руководителей кружков, клубов и коллективов, а также для активных участников, общество «Видергебарт» организует семинары по различным темам.

СКО НКЦ «Видергебарт» поддерживает дружеские контакты с другими этнокультурными центрами. Вместе участвуем в общенациональных праздниках, представляя немецкую культуру, традиционное прикладное творчество, национальную кухню. Вся эта работа проводится при поддержке Северо-Казахстанской областной ассамблеи народа Казахстана и местных властей.

«Видергебарт» стремится внести свой вклад в сохранение гражданского мира, политической стабильности, межэтнического и межконфессионального согласия в нашем регионе, направляет главные усилия на работу с немецким населением, которое остаётся жить в Казахстане. Мы, немцы, связали свою судьбу с казахской землей и её народом, остаемся жить на казахстанской земле, потому что любим ее всем сердцем.

Эльвира КОВЗЕЛЬ,
президент областного немецкого
культурного центра «Видергебарт».

«ЛАД» СЛАВЯН МӘДЕНИЕТІ ҚОҒАМЫ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТИГІНІҢ СОЛТУСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСТЫҚ ФИЛИАЛЫ

1989 жылы құрылған, 2005 жылдан Александр Юрьевич Курленя төрағалық етеді. «Лад» қоғамы славян мәдениетін насыхаттау бойынша жұмыстар жүргізеді. «Масленица» мерекесі, Славян жазба әдебиеті мен мәдениеті күндері өткізіледі. Жыл сайын А. Пушкин ескерткішінің жаңында туған күнінде зиялы қауым өкілдері, ақындар, сазгерлер жиналады, қалалық Мәдениет және демалыс саябағында «Ойна, баян, күмбірле, домбыра» девизімен халық әндерін, частушкаларды орындау конкурстары, үрлемелі музыка концерттері үйімдастырылады. Сондай-ақ, үлт-аспаптар әуендері, хор әуендері, «Проводы русской зимы», «Рождественские вечера» секілді халықтық мерекелер және басқа да облыстық деңгейдегі түрлі фестивальдар үйімдастыру да жақсы үрдіске айналды. Оған Қазақстан мен Ресейден арнайы әртістер де шақырылады.

СЕВЕРО-КАЗАХСТАНСКИЙ ФИЛИАЛ ОБЩЕСТВЕННОГО ОБЪЕДИНЕНИЯ «ОБЩЕСТВО СЛАВЯНСКОЙ КУЛЬТУРЫ «ЛАД»

Филиал создан в 1989-ом году. С 2005-го года председателем является Александр Юрьевич Курленя.

Общество «Лад» ведёт работу по пропаганде славянской культуры. С его участием проводятся праздники «Масленица», Дни славянской письменности и культуры. Ежегодно у памятника А.С. Пушкину, в день рождения великого поэта, на Пушкинские чтения в областном центре собираются творческая интеллигенция, школьники и студенты, поэты и музыканты. В городском парке проходят конкурсы чаушечников, исполнителей народных песен под девизом: «Играй, гармонь, звени, домбра!», концерты духовной музыки.

Стало традиционным проведение таких праздников с участием ансамбля народных инструментов, русского хора. Северянам полюбились «Проводы русской зимы», «Рождественские вечера» и различные фестивали, проводимые активистами «Лада». На эти праздники приглашаются как казахстанские, так и российские звезды.

ЛАД ЗНАЧИТ – МИР И СОГЛАСИЕ

Общество славянской культуры «Лад» образовано в 198

9-ом году.

В разное время в состав правления входили музыканты, художники, поэты, журналисты – творческая интеллигенция: Шестериков В., Бургаев А. Н., Гачинский В. А., Слезко А. Е. и другие.

Общество создано с целью возрождения культуры, языков, обычаев и традиций, фольклора и ремесел славянских народов, сохранения их исторического и культурного наследия. В своей деятельности мы исходим из общественных интересов, культурных потребностей славянского населения области, способствуем расширению культурных связей между этносами Казахстана.

Членами объединения могут быть на добровольных началах граждане любой национальности, желающие реально помочь возрождению и умножению славянской культуры, знакомству с ее наследием.

«Лад» объединяет более десяти тысяч североказахстанцев. Созданы филиалы (отделения) в районах, на предприятиях и в организациях.

Общество проводит выставки, фестивали народного творчества, праздники и гуляния, занимается издательской деятельностью. Мы проводим работу по пропаганде славянской культуры. Традиционным стало проведение областных фестивалей: народной инструментальной музыки, хоровой музыки, русской чаушки, народных гуляний «Проводы русской зимы», «Рождественские вечера», концертов классической и народной музыки с приглашением артистов Казахстана и России.

В республиканском журнале «Нива», в местных газетах публикуются статьи об историческом наследии Северного Казахстана, проза и стихи местных авторов. С 2004 года выходит в свет областной литературно-поэтический альманах писателей и поэтов нашей области.

Члены общества славянской культуры «Лад» принимают активное участие в мероприятиях, проводимых культурными центрами областной ассамблеи народа Казахстана, и всячески способствуют сохранению мира, межнационального согласия, единства нашего народа.

Александр КУРЛЕНЯ,
председатель
общества славянской
культуры «Лад».

«ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ ОРЫС ҚАУЫМДАСТЫҒЫ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІНІҢ СОЛТУСТИК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСТЫҚ ФИЛИАЛЫ

1994 жылы құрылған. 2013 жылы Николай Алексеевич Авдеев төрағасы болып сайланды.

Бірлестік Қазақстан Республикасының Президенті Н.Ә. Назарбаевтың жүргізіп отырған этносаралық және конфессияралық келісім саясатының, орыс халқы мәдениетінің, салттары мен дәстүрлерінің белсенді насиҳатшысы болып табылады. Жыл сайын «Покровский перезвон» славян мәдениетінің фестивалі, славян тілі мен әліппесінің негізін қалаушыларға арналған славян жазбасы мен әдебиетінің күндері үйымдастырылады. 6 маусымда – А. С. Пушкиннің туған күнінде, оның ескерткішінің жанында мерекелік шараптар өтеді.

Етномәдени бірлестік айтулы күндерге арналған ғылыми-тәжірибелік конференциялар, мектеп театрларының фестивальдарын, жастар акцияларын тұрақты түрде өткізеді. Бірлестік мүшелері «Мемлекеттік тіл – менің тілім», «Мен және сен қазақша сөйлеміз» байқауларына белсене қатысады.

Облыстық білім және тілдерді дамыту жөніндегі басқармалармен бірлесіп бірнеше жыл бойы қазақ жастары арасында орыс тілі білгірлерінің конкурсы өткізілуде.

СЕВЕРО-КАЗАХСТАНСКИЙ ФИЛИАЛ ОБЩЕСТВЕННОГО ОБЪЕДИНЕНИЯ «РУССКАЯ ОБЩИНА КАЗАХСТАНА»

Образован в 1994-ом году. В 2013-ом году председателем объединения избран Николай Алексеевич Авдеев.

Общество является активным пропагандистом межэтнического и межконфессионального согласия, национальной политики, проводимой Президентом Республики Казахстан Н. А. Назарбаевым, культуры, обычаяев и традиций русского народа. Ежегодно проводится фестиваль славянской культуры «Покровский перезвон», День славянской письменности и культуры, посвященный основателям славянского алфавита. Этнокультурное объединение ежегодно проводит научно-практические конференции, посвященные этим датам, фестивали школьных театров, молодежные акции. Члены объединения принимают активное участие в областных конкурсах «Государственный язык – мой язык», «Я и ты говорим по-казахски».

74

НАША СИЛА – В ЕДИНСТВЕ

Северо-Казахстанский филиал общественного объединения «Русская община Казахстана» был образован в 1994-ом году, это одно из самых больших объединений в регионе. В 2014-ом году община отметила двадцатилетие со дня своего основания.

Сегодня «Русская община Казахстана» – это влиятельная общественная организация, которая вносит определенный вклад в развитие города и области. Члены общины участвуют в различных мероприятиях международного, республиканского и местного уровней.

Вместе со своими земляками, а также активистами других национально-культурных центров мы широко празднуем Рождество, Масленицу, Наурыз, День Единства народа Казахстана, День Победы. Впервые в прошлом году под эгидой Ассамблеи народа Казахстана был проведён концерт «С Россией в сердце», приуроченный ко Дню России. 24 мая – День славянской письменности и культуры, посвящённый первоапостольным братьям Кириллу и Мефодию – основателям славянской письменности. Для желающих посостязаться в силе и ловкости мы ежегодно проводим спортивный праздник «Русский богатырь», который проходит в начале лета.

Ежегодно, 6 июня, в день рождения А. С. Пушкина, у его памятника в областном центре проходят мероприятия, которые собирают здесь любителей и ценителей пушкинского слова, 12 июля – празднично и весело отмечаем День города.

Стало традиционным проведение в августе, в День Конституции, этнокультурного фестиваля «Салт – Дәстүр», в котором мы принимаем активное участие.

Самый ожидаемый в городе праздник – это фестиваль славянской культуры «Покровский перезвон», который отмечался в 2014 г. в восьмой раз и традиционно проходит в середине октября.

В декабрьские дни члены ОО «Русская община Казахстана» вместе со всей страной отмечают День Первого Президента и Национальный праздник – День Независимости Казахстана.

В наших мероприятиях, которые объединены единым основополагающим принципом «Наша сила – в единстве!», принимают участие все желающие. Мы поддерживаем партёрские отношения с другими этнокультурными центрами ассамблеи народа Казахстана, Русской Православной церковью, Городским домом культуры и образовательными учреждениями Петропавловска.

ОО «Русская община Казахстана» всегда открыта к любому сотрудничеству. Любой желающий может получить здесь подробную консультацию по Программе содействия добровольному переселению соотечественников в Российскую Федерацию. Выпускники североказахстанских школ и лицеев получают возможность бесплатного обучения в российских вузах.

Школьники города и области принимают участие в литературно-историческом конкурсе «Письмо с фронта!». Победители конкурса получают возможность проехать с экскурсией по городам Золотого кольца России.

Ассамблея народа Казахстана – основной стержень уникальной модели межэтнического и межконфессионального согласия, где каждый гражданин обладает и пользуется всей полнотой гражданских прав и свобод, гарантированных Конституцией, имеет все возможности сохранять и развивать свою этническую самобытность.

Северо-Казахстанский филиал ОО «Русская община Казахстана» и впредь намерен проводить активную политику, направленную на укрепление и сохранение межнационального согласия в стране, и поддержку курса и инициатив Президента Республики Казахстан Н. А. Назарбаева. Мы все вместе обязаны сохранить национальное согласие, мир и стабильность, духовное единение в нашем общем доме во имя будущего наших детей, нашей Родины – Республики Казахстан.

**Николай АВДЕЕВ,
председатель «Русской общины Казахстана».**

«СІБІР КАЗАКТАРЫ БАУЫРЛАСТЫҒЫ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ

Бірлестік 2005 жылдың 30-шы қарашасында құрылды. Төрағасы – Виктор Александрович Таранов.

Бауырластықтың негізгі мақсаты – казак қоғамының жұмысын үйлестіру, Қазақстанның мемлекеттік және православ мерекелерін ұйымдастыруға атсалысу, казак мәдениетін, оның ішінде ән мұрасын сақтау және оны дәріптеу, тарихи және мәдени ескерткіштерді қорғау, спорттық сауықтыру және жас үрпақ арасында патриоттық тәрбиелік жұмыстарды жүргізу.

Қоғамдық бірлестіктің мәдени мұрасын сақтау мен оны әрі қарай дамытуға үлкен мән беріледі. Осы мақсатта жыл сайын облыс орталығында түрлі концерттер мен іс-шаралар ұйымдастырылады. Шухов оқулаresына қатысу ежелгі әдетке айналды. Бұл күні бірлестіктің жас мүшелері И.П. Шуховтың мұражай-үйіне барып, жазушының шығармашылығы және өмірбаянымен етene танысады.

ОБЩЕСТВЕННОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ «БРАТСТВО СИБИРСКИХ КАЗАКОВ»

Образовано 30 ноября 2005-го года. Председатель объединения – Виктор Александрович Таранов.

Целью работы объединения является координация деятельности казачьих обществ, участие в проведении православных и государственных праздников Казахстана, сохранение и популяризация казачьей культуры, её песенного наследия, охрана памятников истории и культуры, спортивно-оздоровительная работа, патриотическое воспитание молодых казаков.

В этих целях в областном центре ежегодно проводятся различные мероприятия и концерты. Стало традицией участие в Шуховских чтениях с посещением молодыми членами объединения библиотеки имени Шухова, где они знакомятся с его биографией и творчеством.

ОДНА СТРАНА – ОДНА СУДЬБА

Общественное объединение «Братство сибирских казаков» образовано 30 ноября 2005 года, принято в состав областной ассамблеи народа Казахстана в январе 2009 года.

Первым председателем общественного объединения был казачий полковник Николай Алексеевич Авдеев. С декабря 2013-го года на эту должность избран областной атаман, казачий полковник Виктор Александрович Таранов.

Целью работы объединения является координация деятельности казачьих обществ; сохранение и популяризация казачьей культуры, её песенного наследия; охрана памятников истории и культуры; спортивно-оздоровительная работа; патриотическое воспитание молодежи.

В составе объединения около двухсот человек. Свою работу «Братство сибирских казаков» проводит в тесном сотрудничестве с ассамблеей народа Казахстана, Русской православной церковью, ОО «Русская община Казахстана», этнокультурными объединениями. Участвует в проведении государственных праздников и знаменательных дат.

Благодаря усилиям казаков уже много лет проводятся благотворительные рождественские утренники с раздачей подарков в детском доме г. Петропавловска, мы участвуем в проведении праздника Крещения Господня на берегу реки Ишим, Масленицы, Наурыз. Особенно активное участие принимает общественное объединение в праздновании Дня единства народа Казахстана и Дня Победы.

Наряду с другими этнокультурными центрами мы активно участвуем в заседаниях Совета областной ассамблеи, «круглых столах», конференциях, где рассматриваются вопросы сохранения и укрепления межэтнического и межконфессионального согласия, стабильности и консолидации общества.

Грандиозным концертом, состоявшимся в городском Доме культуры, было ознаменовано 430-летие возникновения

Сибирского казачьего войска. В концерте приняли участие известные в городе коллективы: образцово-показательный вокально-хореографический ансамбль «Звонница – Наследие» (худ. руководитель В. Ивашкин), народный хор русской и казачьей песни «Звонница» (худ. руководитель В. Подолян, концертмейстер С. Снурницын), ансамбль «Околица» и др.

ОО «Братство сибирских казаков» ежегодно участвует в проведении Дня города Петропавловска, организуя в этот день совместно с ОО «Русская община Казахстана» научно-теоретическую конференцию «Город Петра и Павла», посвященную возникновению города, а также участвуя в Крестном ходе православных города.

Постоянно общественное объединение принимает участие в праздновании Шуховских чтений. В эти дни молодые казаки посещают музей – усадьбу И. П. Шухова. Налажена тесная связь с казачьими обществами в станицах Пресновка, Лебяжье, Карагуга, Чистое, Чистовское, Октябрьское. Традиционными становятся паломнические поездки казаков и верующих в эти места.

Впервые в этом году народный хор русской и казачьей песни «Звонница» по приглашению атамана Костанайской общины оренбургских казаков В. Чемпалова выступил в городе Костанае. Уже несколько лет проводятся фестиваль казачьей песни «Лейся, песня удалая!» среди казачьих коллективов области.

Стоит особо отметить, что большинство объединения – это представители молодого поколения – участники всех проводимых мероприятий. В начале лета совместно с ОО «Русская община Казахстана» для молодых казаков проводится спортивный праздник «Русский богатырь», где определяется сила, ловкость и умение в нескольких номинациях.

Большой резонанс в городе вызывает проведение «Покровского перезвона», совместных концертов «Славянские игрища» двух «Звонниц», где на одной сцене выступают дети от четырех лет и пожилые люди.

Наше объединение ещё молодое, но у нас много планов, осуществляя которые, мы внесём свой вклад в укрепление межэтнического единства и согласия, процветание Казахстана.

**Виктор ТАРАНОВ,
председатель братства сибирских казаков.**

«СОЮЗ КАЗАКОВ ГОРЬКОЙ ЛИНИИ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ

2005 жылы 15 желтоқсанда құрылды, 2009 жылы 13 қаңтарда Қазақстан халқы облыстық ассамблеясының құрамына қабылданған.

Бірлестік құрамында 50 адам бар.

Бірлестіктің тәрағасы – Владислав Борисович Ржавцев.

Бірлестік казактардың әдет-ғұрыптарын, салт-дәстүрлерін және тұрмыстарын сақтауға бағытталған жұмыстарға үйіткы болып келеді.

ОБЩЕСТВЕННОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ «СОЮЗ КАЗАКОВ ГОРЬКОЙ ЛИНИИ»

Образовано 15 декабря 2005-го года, принято в состав областной ассамблеи народа Казахстана 13 января 2009-го года. В составе объединения 50 человек. Председатель – Владислав Борисович Ржавцев.

Объединение проводит большую работу по сохранению обычаяев, традиций и устоев казаков. На протяжении нескольких лет совместно с управлениями образования и развития языков проводят конкурсы среди казахской молодежи на знание русского языка.

«СОЛТУСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСТЫҚ ПОЛЯК «КОПЕРНИК» МӘДЕНИ ОРТАЛЫҒЫ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ

Бірлестік 1996 жылы құрылған. Оған Қазақстан халқы Ассамблеясының мүшесі Анатолий Антонович Крашевский 2007 жылдан бері жетекшілік етеді.

Орталықтың басты бағыттарының бірі – қазақстандық поляктардың өз ана тілін ұмытпауына үйіткізу болу. Ұлттық жаңғыру мектебіндегі поляк бөлімінде 30-дан астам бала оқиды. «Достық» үйінде ересектер үшін ана тілі үйірмесі жұмыс істейді.

Орталық облыстық өлкетану және бейнелеу өнері мұражайларымен тығыз байланыс жасайды. Мұнда авторлары поляктар, біздің жерлестеріміз болып табылатын картиналар мен мүсіндер, поляк костюмі, күршашқтар, перштепер көрмелері, халықаралық «Аналар» фотокөрмесі өткізілді.

ОБЩЕСТВЕННОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ «СЕВЕРО-КАЗАХСТАНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ПОЛЬСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР «КОПЕРНИК»

Образовано в 1996-ом году. С 2007-го года его возглавляет член Ассамблеи народа Казахстана Анатолий Антонович Крашевский.

Одним из основных направлений деятельности центра является изучение родного языка поляками, проживающими в Казахстане. В польском отделении школы-комплекса национального возрождения № 17 обучаются более 30 детей. В Доме дружбы работает кружок родного языка для взрослых.

Центр тесно сотрудничает с областным краеведческим музеем и музеем изобразительных искусств. Проводятся выставки картин и скульптур, авторами которых являются поляки, проживающие в Казахстане, выставки польского костюма, кукол, ангелов. Члены центра – активные участники Международной фотовыставки «С молоком матери».

С «КОПЕРНИКОМ» – К ИСТОКАМ

Областной польский культурный центр (ОПКЦ) «Коперник» создан 29 ноября 1996 года. У истоков его создания стояли А. А. Крашевский, Г. С. Будко, А. М. Заинчковский, А. И. Зелизецкий, Е. В. Хорольская, Н. А. Вольская и Н. В. Пекарская. Первым председателем объединения избрана Нина Вячеславовна Пекарская. С января 2007 года руководителем ОПКЦ «Коперник» является Анатолий Антонович Крашевский.

Основным направлением работы «Коперника» является организация бесплатных курсов изучения польского языка для молодежи и людей среднего и старшего возраста польского происхождения, а также для людей других национальностей, желающих изучать польский язык.

Первая учительница польского языка Данута Валяшек приехала в 1997 году и с этого времени мы начали изучать польский язык, народные традиции и культуру. Выпускники школ и колледжей, изучающие польский язык, получили возможность поступать в вузы Польши. А студенты отечественных вузов при хорошей успеваемости стали получать стипендию от общественных организаций Польши.

Были организованы выставки живописи, графики и декоративно-прикладного искусства. Международная фотовыставка «Мадонны XXI века» была ориентирована на поддержку семейных ценностей, материнства и детства. В конкурсе приняли участие около 400 участников из Казахстана, Польши, России, Германии и Италии, моделями которых были женщины в ожидании младенца и женщины с детьми со всех континентов.

В копилке ОПКЦ «Коперник» фестивали польской культуры, три региональных фестиваля польского фольклорного танца, благотворительные концерты, театральные постановки и литературные вечера. Бесплатный 3-х месячный мастер-класс хореографа из Польши Ян Вельгоща по польскому фольклорному танцу для хореографов города и обла-

сти. Под руководством Марины Анатольевны Тябус четыре года подряд полизнтический коллектив солистов блестяще выступает на республиканском фестивале польской песни «Поющая Польша» в городе Кокшетау.

Члены ОПКЦ «Коперник» постоянно участвуют в международных, республиканских, региональных и областных научно-практических конференциях, «круглых столах», «диалоговых площадках», литературных конкурсах, имеют публикации в казахстанских и зарубежных изданиях. Оказывают методическую и практическую помощь всем желающим участвовать в совместных проектах, а также тем, кто в рамках программы «Неделя языков народа Казахстана» желает показать частичку польской культуры в своей организации или учебном заведении.

В международной научно-практической конференции «Жизнь и творчество Адольфа Янушевича», посвященной известному польскому революционеру, этнографу и общественному деятелю, приняли участие ученые, общественные деятели, студенты, учителя школ из Казахстана, Российской Федерации и Польши.

ОПКЦ «Коперник» совместно с СКГУ им. М. Козыбаева разработал и издал методические рекомендации на трех языках (казахском, русском и польском) по сотрудничеству этнокультурных объединений с учебными заведениями по духовно-нравственному и патриотическому воспитанию молодежи.

Учителя-волонтеры польского языка из Польши, активно интересуются культурой этносов Казахстана, традициями и обычаями. Так Магдалена Лакута перевела на польский язык казахские народные сказки. А Илона Лясота работает над переводом волшебных казахских сказок, чтобы подарить своим внукам и всем детям в Польше фантастический мир народной мысли казахов.

Деятельность центра и его активных членов отмечена государственными наградами Республики Казахстан и Республики Польша, Почетными грамотами и благодарностями акима области, дипломами посольства Республики Польша в Республике Казахстан.

Валентина КОРНЕВА,
заместитель председателя
областного польского
культурного центра
«Коперник».

Илона Лясота: «ТАТУЛЫҚ ТҮРФЫНДАРДЫҢ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСЫНАН Да СЕЗІЛЕДІ»

Илона Лясотамен Петропавл қаласының ортасында орналасқан Достық үйінде кездестік.

– Мен Польша елінің азаматымын. Krakov қаласында туып-өстім. Осындағы «Коперник» поляк мәдени орталығында поляк тілінен сабак беремін. Польшадан келген еріктімін. Мамандығым бойынша поляк тілі мен әдебиеті пәндерінің мұғалімімін. Осыдан үш жыл бұрын келген болатынын,

– деді ол танысқаннан кейін. – Мен 37 адамға поляк тілін үйретіп жүрмін. Олардың ішінде поляктар ғана емес, өзге этнос өкілдері де бар.

– Қазақстанда тұрып жатқанызыға үш жыл болды. Сіздің ойыңызша, Қазақстанда өзге этностардың өз тілін, ділін, мәдениетін, тарихын оқуға, оны дәріптеуге қандай жағдай жасалған?

– Өте жақсы жағдай жасалған деп ойлаймын. Себебі, Қазақстанда өзге мемлекеттерге қарағанда мен сияқты еріктілердің келіп, тілді, әдебиетті, салт-дәстүрді, тарихты осы елде тұратын өзге этностарға оқытуларына барынша жағдай туғызылған. Және өзге этнос өкілдерінің өскелен үрпағына мектеп табалдырығынан бастап өз үлтінің тілін, тарихын оқып, білуге мүмкіндік бар. Мысал ретінде Петропавлдағы № 17 үлттық өркендеу мектеп-кешенін айтуда болады. Онда өнірде тұратын өзге этностардың балалары мектеп жасынан тілін, тарихын, мәдениетін оқиды. Ал Қазақстан халқы Ассамблеясы – күш-куаты зор институт. Негізгі жұмысым Достық үйінде өтетіндікten, осында шоғырланған көптеген этномәдени бірлестіктердің іс-шараларына қатысып тұрамын. Олар түрлі концерттер мен кештер өткізеді. Бұл Қазақстанда тұратын этностардың өз мәдениетін, ділін, тарихын ұмытпауға септігін тигізбей қоймайды.

– **Петропавлға алғаш келгеніңізде сізді не таңғалдырды?**

– Қазақстанда үш жылдай уақыт бойы тұргандықтан болар, мен осы жердің тұрғылықты азаматы болып кеткендеймін (күлді). Петропавл қаласына алғаш келгенімде мені Қазақстанның табиғаты таңғалдырды. Әсіресе, қыстың қытымыр аязы, осы мезгілдің сұлулығы көзге бірден түсті. Қазақ халқының тарихы мен мәдениеті туралы оқи бастадым. Қазақстанмен танысқалы бері Польшада барғанда қазақ халқына қатысты мәліметтер бола қалса, жинап

жүремін. Осы ел жайында ақпарат көздерінде жылт еткен жаңалықтарға елең ете қаламын. Өткен жылы Krakovта қазақ мәдениетінің күндері өтті. Ал Польшадың Poznanь қаласындағы университеттің профессоры Абайдың поэзиясын поляк тіліне аударды. Ол кітапты қолға түсіру оңай емес. Дәл сол университеттің түркі тілдері факультетінде бір топ студент қазақ тілін үйреніп жүргенін білемін.

– **Петропавлдағы қызметінізді жалғастыру ойыңызда бар ма?**

– Иә, әлбетте. Маған мұнда өте ұнайды. Өнірдің халқы да қонақжай. Этностар арасындағы татулық тіпті тұрғындар арасындағы қарым-қатынастан да сезіледі.

– Әңгіменізге рақмет!

Сұхбаттасқан Бақытжан ЖОЛДАСҚЫЗЫ, «Солтүстік Қазақстан».

«СОЛТУСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСТЫҚ ТАТАР-БАШҚҰРТ «ДУСЛЫҚ» ОРТАЛЫҒЫ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ

1989 жылы құрылған. Айыртау, Жамбыл, Мамлют және Қызылжар аудандарында филиалдары бар. Амир Шамилевич Баязитов 2014 жылдан бастап орталықтың төрағасы болып табылады.

Татар-башқұрт орталығы жыл сайын үлттық «Сабантуй» мерекесін өткізді. Бірлестік жаңында балалардың және ересектердің фольклорлық ұжымдары жұмыс істейді. Татар тілі Үлттық өркендеу мектебінде, Мамлют қаласының орта мектептерінде оқытылады.

Өнірімізде 12 мыңнан астам татар мен башқұрт өмір сүреді. Олардың 150-ден астамы – «Дуслық» татар-башқұрт этномәдени бірлестігінің мүшесі.

ОБЩЕСТВЕННОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ «СЕВЕРО-КАЗАХСТАНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ТАТАР-БАШКИРСКИЙ ЦЕНТР «ДУСЛЫК»

Создан в 1989-ом году. Имеет филиалы в Айыртауском, Жамбылском, Мамлютском и Кызылжарском районах. С 2014-го года председателем общественного объединения является Амир Шамилевич Баязитов.

Татаро-башкирский центр ежегодно проводит национальный праздник «Сабантуй». При объединении работают фольклорные ансамбли.

Татарский язык изучается в школе-комплексе национального возрождения № 17, в средних школах г. Мамлютка. Более 12 тысяч татар и башкиров живут сегодня в Северном Казахстане. Из них более 150 являются членами татаро-башкирского центра «Дуслык».

«ДУСЛЫҚ» ЗНАЧИТ – ДРУЖБА

В 1965-ом году при казахской школе интернате был создан татаро-башкирский молодежный клуб, работу которого возглавила почетный гражданин города Петропавловска Давлеткильдеева Рашида Газизовна, а верными ее помощниками и заместителями были Шакиров Р.Ш. и Даутова Г.Н. Татаро-башкирский самодеятельный коллектив часто выступал с концертами на сценах города, ставил спектакли, готовил доклады на различные темы о жизни, истории и культуре татарского народа, постоянно помогал в работе клуба «Бірлік», созданного в 1967-ом году при заводе Кирова. Руководил клубом Нуриахметов Нуриман – известный исполнитель и композитор. В 1986-ом году татаро-башкирский молодежный клуб переименовали в «Дуслык».

Весной 1989-го года по инициативе генерального директора завода им. Кирова Мидхата Усмановича Сутюшева и ветерана народного образования Рашиды Газизовны Давлеткильдеевой создаётся оргкомитет по подготовке и проведению первого в истории целого поколения татаро-башкирского праздника «Сабантуй». В это же время был организован общественно-культурный татаро-башкирский центр «Дуслык», проведена учредительная конференция, на котором Почетным президентом нового центра была избрана Рашида Давлеткильдеева, а председателем правления – Раиса Бикмухаметова. У истоков создания объединения стояли: М.У. Сутюшев, Р.Ш. Шакиров. С.С. Гайсин, Р.И. Тынчаров, В.Ф. Зарипова, З. Атажанова, Г. Даутова, семьи музыкантов Нуриахметовых, Сисанбаевых, певцы А. Шарипов, Т. Бахтеева, Р. Зиннатов и другие.

С тех пор татарский «Сабантуй» проводится ежегодно в День города Петропавловска и стал любимым праздником горожан и сельчан Северного Казахстана. Большую помощь в работе центра и проведении различных творческих мероприятий оказывают: Бикмухаметова Р.Г., Шакирова Л.Н., Салимов Н.К., Тазиев Г.Г., Шайгатаров Ф.А., Исмаилов Р.,

Халфина А., Сагитова Г.Х., Султанова С.З., Мударисов В.Ф.,
Гумарова З., Хамидулина Н., Сисанбаева Н..

Концертные номера танцевальных коллективов города «Дружные ребята» (руководитель Сучкова Р.), «Қуанамын» (руководитель Ушакова А., хореограф Усольцева В. Б.) украшают наши мероприятия. Самодеятельные артисты выступают не только на сценических площадках области, они активно участвуют и в международных конкурсах, таких как «Татар Жыры» в г. Казани, музыкальных фестивалях в Омске, Кургане, Тюмени, Семипалатинске, Алматы.

У вокальной группы «Дуслық» большая музыкальная программа, которую готовят своими силами и принимают участие в городских и областных мероприятиях (Рамазанова Р., Нуриахметова А. А., Садыкова Р., Ибатулина Р., Куспанова М., Хабибулина Р., Атажанова З. Б., Даутова Г. Н., Бахтеева Т. Б., Сисанбаев М., Митина Г.) В мае 2014-го года вокальная группа была отмечена Благодарственным письмом за участие в смотре-фестивале ветеранов города Петропавловска. На «Сабантую» 2014-го года были отмечены грамотами Ассамблеи народа Казахстана за активное участие в работе татаро-башкирского центра: Гайсин С. С., Даутова Г. Н., Атажанова З. Б., Файзулина Ф. Ш., Бикметова З. М..

В 2011-ом году председателем татаро-башкирского центра «Дуслық» на расширенном отчетно-выборном собрании был избран директор средней школы № 21 Салимов Наиль Камильевич.

Мы поддерживаем связь с исторической родиной. Принимаем участие в работе всех съездов Всемирного конгресса татар в составе казахстанской делегации.

Более 12 тысяч татар и башкиров живут сегодня на Севере Казахстана. В нашей республике созданы все условия для изучения родного языка, истории и культуры. Мы имеем возможность проводить праздники, общаться с деловым и творческим миром Татарстана, обучать детей по грантам, участвовать в работе Ассамблеи народа Казахстана и многое другое. Все это в конечном итоге способствует сохранению мира и согласия в нашем общем доме – Республике Казахстан.

**Амир БАЯЗИТОВ,
председатель правления
татаро-башкирского центра «Дуслық».**

ВРЕМЯ ВЫБРАЛО НАС

В начале девяностых в Петропавловске уже действовало несколько национально-культурных центров, и мы оказались в ролях штабов по работе со своими диаспорами. Одни помогали желающим выехать на историческую родину, другие пытались помочь землякам обрести уверенность в новых условиях. Митинги, что проходили на центральной площади города зачастую носили хаотичный характер. Вспоминаю, как перед толпой выходил лидер русской общины, музыкант Владимир Максимович Кардашов и мягким голосом произносил: «Люди добрые, да что ж вы делаете? Здесь – наша Родина, ведь мы столько лет прожили вместе...» А профессор Феликс Алексеевич Сим, руководитель корейского центра, рассказывал собравшимся, как в 1937 году его семью и сотни корейских семей привезли с Дальнего востока и бросили зимой на казахстанскую землю, недалеко от Петропавлоска, и как местное население помогало им выжить. Все замолкали, как бы примеряя их судьбы на себе.

В марте 1995 года в Алматы в Доме Правительства состоялась первая сессия Ассамблеи народа Казахстана, на которую были приглашены руководители национально-культурных центров, известные деятели республики. Главная тема – «За мир и согласие в нашем общем доме». Североказахстанскую делегацию представляли К. А. Омаров (общество «Қазақ тілі»), Ф. А. Сим (корейский НКЦ), В. М. Кардашов (общество «Лад»), К. Д. Гусейнов (азербайджанский НКЦ), Р. Р. Аракелов (армянский НКЦ), Э. Г. Шутяева (немецкий НКЦ) и автор этих строк, представлявшая татаро-башкирский НКЦ. Делегацию возглавлял руководитель Малой Ассамблеи СКО В. П. Маслаков. На первой и последующих сессиях АНК мы обсуждали такие важнейшие темы, как развитие государственного и других языков народов, населяющих республику, проект первой Конституции Казахстана и другие значимые вопросы. По итогам каждой сессии принимались документы, с учетом интересов всех этнических групп республики.

В Казахстане не было межэтнических конфликтов, так как делалось все для того, чтобы предупредить опасность разделения людей по этническому принципу. В республике на руководителях регионов, депутатах, общественных деятелях, членах Ассамблеи лежала большая ответственность. От наших действий, каждого произнесенного слова, зависело настроение людей, вера в будущее страны.

Начинали все заново, как говорится, с чистого листа. Обращение к духовности, истокам, культуре – это не только фундамент отдельного этноса, скорее, философия существования разных этносов вместе. Всем знакомо казахское гостеприимство, немецкая точность, кавказское почитание стариков, еврейская образованность. И мы с самого начала взяли за правило – учиться всему лучшему друг у друга. Мне очень нравится, когда на наш праздник «Сабантуй» приходят взрослые и дети разных национальностей, демонстрируют свое искусство и охотно играют в татарские игры! Это же так просто и по-человечески! Жить, уважая друг друга!

В суровые годы сталинской деспотии, люди разных национальностей, объявленные врагами народа, оказались в Казахстане. Выжившие до сих пор с благодарностью вспоминают о том, как казахи оказывали им помощь, делились питанием, жильем, теплом, чтобы не дать им погинуть.

Для многих Казахстан стал второй родиной, здесь родились и живут их дети и внуки. Более 130 различных этносов насчитывает сегодня большая, дружная казахстанская семья. Десятилетиями люди здесь трудились и всегда жили мирно.

Выступая на XV сессии Ассамблеи народа Казахстана, Президент страны Н.А. Назарбаев сказал: «Единство народа Казахстана держится на трех столпах. Во-первых, это наша общая история. Из ее драматических страниц важно извлечь необходимые уроки, не повторяя ошибок. Во-вторых, это общие для всех казахстанских этносов ценности. Мы вместе создаем огромное культурное наследие, разделить которое невозможно. И, наконец, третья опора – это наше общее будущее. С обретением независимости, казахстанцы сообща сделали свободный выбор собственной судьбы.

У нас будет все, если мы передадим своим детям и внукам чувства дружбы и братства, доверия и толерантности».

Действительно, это была очень сложная и ответственная работа – возглавлять национальные центры в эпоху становления нового государства. Мы были, своего рода, полпредами в регионах. Мы разъясняли людям о нововведениях в политической жизни, встречались со своими диаспорами, выходили на общегородские митинги, старались помочь людям, растерявшимся под тяжестью социальных невзгод и успокоить их.

Я горда тем, что всегда была в команде нашего Президента, и мы способствовали сохранению мира в своем регионе, а значит, во всей полигэтнической стране.

**Раиса БИКМУХАМЕТОВА,
Почетный гражданин
Северо-Казахстанской области,
Почетный журналист Казахстана.**

ОЙМАҚТЫНЫң ШЕБЕРІ

Мен оны ең алғаш Достық үйінде көрдім. Устіне киіп алған салтанаты жарасқан сап-сары көйлегі адамдарға, табиғатқа, айналасына деген сәруар сағыныштың отымен жылынып жүретін жаны жамандықтан ада өнер адамын көз алдыма әкелді. Жанына барып, таныстым. Ішкі сенімім мені алдамапты. Сұлу мүсінді татар әйелі өнер, әсіресе, би десе, ішер асын жерге қоятын жан болып шықты.

— Мен Шығыс біімен айналысамын. Оған қажетті, яғни музыкаға сәйкес ырғактарды, қозғалыстарды өзім ойлап табамын. Би менің жабырқағанда жанымды сергітеді. Қиналғанда қолтығымнан демейді. Билеген кезде ұшықыры жоқ дүние көз алдымда құрақ ұшып, менің өнеріме тәнті болып жатқандай әсер аламын, — деді Рамзия Мордвінцева. Әрине, мен оның біне емес, киген костюміне қызыққанмын алғашында. Ол сахналық киімдерінің бәрін өзі тігеді екен. Оюын ойып, оқасын зерлеп, жүйрік қиялымен көздің жауын алатын түрлі түсті моншақ-сәндеуіштерді де өзі ойлап табады. Үйіне шақырып, қолдан жасаған бүйімдарын көрсетті. Кіреберістен төргі бөлмеге дейін қабырғаларда ілінген көркемсүреттер, әсем безендірілген картиналар, сөрөлдерде қаздай қатар тізілген әр кітаптың өзіне сәнді заттар жапсырып қойған. Дивандардағы төсөніштер, оның арқасуйеріндегі бүлдіршіндерге арналған ойыншықтар, көюқәшік жанындағы дүниелер – бәрін көзбен көрген адамың он саусағынан өнер тамған оймақтының шеберіне бас иері сөзсіз.

1956 жылы Петропавл қаласында өмірге келген Рамзияның ерекше икемін байқаған анасы Нагима қызын кәсіптік білім беретін училищеге оқуға түсіреді. Оқуды бітірісімен сұлулық орындарында шаштараз, кейін тігінші болып жұмыс істейді. Өмірінің он бес жылын Киров атындағы зауытқа арнайды.

— Менің жеке қорымда өзбек, араб, ұнды, неміс халықтарының ұлттық киімдерімен қатар, 1000-нан астам қолөнер бүйімым бар. Сатуымды етініп, қолқа салатындар да көп. Бірақ көз майын тауысып жасаған дүниелерімді осы уақытқа дейін сатқан емеспін. Тек айтулы мерекелерде фана туған-туысқандарыма, жұбайымның таныстарына, құрбыла-рыма сыйға тартамын, — дейді.

Рамзия тәтенін құдай қосқан қосағы Рәшид Бөпекжанов – қазақ. Ол зайдыбының бір іске кірісіп, оны бітірмейінше отырған орындығынан тұрмайтынын айтады. Тілті, бирекі тәулік ұйықтамаған кездерінің болатынын да жеткізді.

Сондай-ақ, үнемшілдігін, әрбір дүниеге жанашырлықпен, ұқыптылықпен қарайтынын ерекше бағалайды. Сынған заттардың, істен шыққан өнімдердің өзін керегіне жаратып, пайдаға асырып, жоқтан бар жасайтынын тілге тиек етті. «Қай халықтың тағамдарын көбірек дайындастыздар?» – деген сауалымызға:

— Қазы-карта, жал-жая, айран, қымыз, сүт тағамдары – дастарқанымыздың сәні. Қысты соғымсыз өткермейміз. Сонымен қатар, татар халқының чак-чак, ичпачмақ, бәліш, парамаш сынды ұлттық тамақтарын жіңі дайындамын. Жалпы екі халықтың арасындағы айырмашылықты байқаған емеспіз. Әр жұма сайын аруақтарға бағышталған Құран оқып, шелпек таратып, бауырсақ пісіруді әсте естен шығармаймын, – дейді Рамзия тәтей.

Рамзия тәтенін айтуынша, жыл сайын «Дүслик» татар-башқұрт этномәдени бірлестігінің өнерпаз мүшелері жиналып, қаламыздығы жетімдер үйінің тәрбиеленушілеріне, Қарттар үйіндегі қамкөніл егделерге қайырымдылық концерттерін ұсынып тұрады екен.

— «Дүслик» татар-башқұрт қоғамдық бірлестігінің жетекшісі Амир Баязитов бақыттың кілті – бірлікте екендігін айтып отырады. Біз ешкімді жат деп жағырқамаған, қонақжай қазақ халқына разымыз, – дейді Рамзия тәтей.

Бүгінде ұш баласын есіріп, жетілдіріп, олардан үш немере көріп отырған екеуі бақытты жандармыз дейді өздерін.

Нұргұл ОҚАШЕВА,
«Солтүстік Қазақстан».

«СОЛТУСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНЫҢ «СОМОНИЁН СЕВЕР» ТӘЖІК ҚАУЫМЫ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ

2001 жылғы қыркүйекте құрылды, 2005 жылы сәуір айында оның тәрағасы болып Анваршох Гайратович Амиршоев сайланды.

Орталық облыстың қоғамдық өміріне белсене қатысады, қайырымдылық акцияларын өткізеді. Мүгедек балаларға арналған интернатты қамқорлықта алған. Бірлестік жыл сайын атапмыш оқу орнының оқушылары үшін мәдени мерекелер үйімдастырады.

Тәжік орталығы құрамы жағынан көп емес, облыста 900-ден астам этникалық тәжіктер тұрады, олардың басым бөлігі, негізінен, сауда бизнесімен айналысады.

ОБЩЕСТВЕННОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ «ТАДЖИКСКОЕ ОБЩЕСТВО «СОМОНИЁН СЕВЕР» СЕВЕРО-КАЗАХСТАНСКОЙ ОБЛАСТИ»

Создано в сентябре 2001-го года. Председателем в апреле 2005 года избран Анваршох Гайратович Амиршоев.

Объединение принимает активное участие в общественной жизни области, проводит благотворительные акции. Взяв шефство над интернатом для детей-инвалидов, объединение ежегодно организует праздник культуры с концертной программой, обедом из блюд национальной кухни, подарками для учащихся учебного заведения.

Таджикский центр малочислен по своему составу, в области проживают около тысячи этнических таджиков, значительная часть из них прибыла в регион из-за нестабильности и в те годы, когда шли военные действия на исторической родине. Занимаются таджики в основном торговым бизнесом.

ПОТОМКИ СОМОНИ НА БЛАГОСЛОВЕННОЙ ЗЕМЛЕ

В Северо-Казахстанской области проживают не менее тысячи таджиков. Все они занимаются бизнесом и живут в достатке. Таджикский общественный этнокультурный центр «Сомониён Север» создан в июне 2001-го года. В становлении центра принимали участие: Амиршоев Сафарбек, Гафаров Махмадрасул, Шамсулло Хайбуллов, Джунайдов Махмадтхайир, Гадеев Хабибулло, Тайфуров Шахриёр и многие другие.

Задача этнокультурного центра «Сомониён Север» – пропаганда культуры, консолидация и сплочение таджиков Северного Казахстана на основе развития языка, традиций и обычаяев.

Активисты и представители этнокультурного объединения, никогда не остаются в стороне от общественной жизни города и области. Центр принимает самое активное участие во всех мероприятиях, проводимых Ассамблеей народа Казахстана, в том числе, в праздновании Дня единства народа Казахстана, Дня Независимости Республики Казахстан, Наурыз мейрамы и других. Главными организаторами, идеяными вдохновителями нашего центра остаются Шамсулло Хайбуллов, активист центра, ответственный секретарь Яковleva Татьяна и наше молодёжное крыло.

Таджикский центр «Сомониён Север» постоянно участвует в благотворительных акциях. Детям-сиротам вручаются вкусные подарки, по праздничным датам традиционно накрываем столы из наших национальных блюд.

Большое внимание уделяется работе с молодёжью. Десять наших юношей и девушек учатся в вузах и пятнадцать – в колледжах города Петропавловска. Около сорока наших ребят достойно несут службу в Военном институте.

За годы существования нашего этнокультурного объединения нам удалось наладить тесные связи и добрые отношения со всеми этнокультурными центрами, действующими в Доме Дружбы. Мы чувствуем, как укрепляется единство

и понимание, доверительные межэтнические отношения в Казахстане. Все этнические группы, проживающие на территории республики, имеют возможность возрождать родной язык, традиции, обычай и культуру.

В юбилейный год Ассамблеи народа Казахстана хотелось бы пожелать всем землякам единства и согласия, сплочённости и взаимопонимания и процветания нашему прекрасному, гостеприимному и дружному Казахстану, ставшему родным домом для нас.

**Анваршох
АМИРШОЕВ,
председатель
таджикского
этнокультурного
центра
«Сомониён Север».**

«ТҮРІК МӘДЕНИЕТІ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ

2007 жылы 12 қарашада құрылды. Орталықтың төрағасы – Идрис Картал.

Орталықтың белсенділері мемлекеттік мерекелер мен атаулы даталарды өткізуге қатысады. «Наурыз мейрамында», Қазақстан халықтары бірлігі мерекесінде, Конституция күнінде қалалықтар үлттық асүй тағамдарынан дәм татуға, қолданбалы өнер бүйімдарын, әдебиеттерді көруге мүмкіндік алады, тамаша ырғактылығымен және әсемдігімен ерекшеленетін әуезді түрік әндерімен, билерімен танысады.

Мәдени орталықта жастар клубы жұмыс істейді. Бірлестік «Түркия және Қазақстан – Еуразияның екі қанаты» жобасы аясында мемлекеттік және діни тұрғыда шаралар үйімдастырады. Бірлестік мүшелеңері қайырымдылық көрсетуден сырт қалмайды. Әсіресе, жетім және ата-ана қамқорлығының қалған балалар мектеп-интернатының тәрбиленушілері үнемі назарда.

ОБЩЕСТВЕННОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ «ТУРЕЦКАЯ КУЛЬТУРА»

Образовано 12 ноября 2007-го года. Руководит работой объединения Идрис Картал.

Объединение является активным участником городских и областных мероприятий. На «Наурыз мейрамы», в День единства народа Казахстана, День Конституции горожане имеют возможность отведать блюда национальной турецкой кухни, получить рецепты их приготовления, увидеть выставки изделий прикладного искусства, литературы, познакомиться с мелодичными и неповторимыми по звучанию турецкими песнями, яркими, зажигательными танцами, отличающимися великолепной пластикой и красотой.

При объединении работает молодежный клуб. В рамках программы: «Турция и Казахстан – два крыла Евразии» общественным объединением проводятся самые различные мероприятия. Члены объединения активно участвуют в благотворительных акциях. Особенное внимание уделяется школе-интернату для детей-сирот и детей, оставшихся без попечения родителей.

НА ЗЕМЛЕ ПРЕДКОВ

На сегодня в г. Петропавловске проживает около пятидесяти человек турецкой национальности. В нашей диаспоре достаточно и интернациональных семей. Наши дети уже изучают не только родной турецкий, но и казахский, английский языки. Многие из них посещают детские сады, школы, лицеи с казахским языком обучения.

1 ноября 2007-го года в областном центре было создано общественное объединение «Турецкая культура». Средний возраст членов нашего объединения от 20 до 40 лет. Большинство имеют образование, определенный опыт работы в различных сферах малого и среднего бизнеса и кровно заинтересованы в сохранении и развитии традиций, обычаяев, языка, культуры своего народа.

Мы принимает самое активное участие во многих мероприятиях, проводимых под эгидой Ассамблеи народа Казахстана как по области, так и в городе. Это и выставки блюд национальной кухни и прикладного творчества, и концертные программы, и круглые столы, и семинары. По нашей инициативе изданы книги о выдающихся писателях, историках, известных людях Турции, внесших вклад в мировую литературу, культуру в целом.

Религиозную основу нашей культуры составляет ислам. Поэтому мы чтим и религиозные праздники, например, Курбан байрам, в праздновании которого общественное объединение принимает самое активное участие и оказывает благотворительную помощь. На Наурыз мейрамы, в День Единства народа Казахстана наше объединение стремится всячески порадовать земляков. Таюке постоянно оказывается помочь школе-интернату для детей – сирот и оставшихся без попечения родителей.

Мы тесно сотрудничаем с Северо-Казахстанским государственным университетом им. М. Козыбаева. Ежегодно 10-го ноября в день смерти М. К. Ататюрка проводятся мероприятия, посвящённые его памяти. Мустафа Кемаль Ататюрк – выдающийся лидер, деятельность которого оставила неизгладимый

след в истории двадцатого века. Ежегодно ОО «Турецкая культура» проводит мероприятия: «Вечер Памяти», Диалог: «М. К. Ататюрк, Н. А. Назарбаев – исторические параллели», «Президентство в Турции – история, современность» совместно с Северо-Казахстанским государственным университетом им. М. Козыбаева.

В резиденции Аблай хана нами была организована интерактивная экскурсия: «Хикметы Ходжа Ахмета Яссави». В мероприятии приняли участие – учащиеся школы – гимназии Абу Досмухамбетова, занявшие первое место на фестивале, посвящённом Х. А. Яссави в г. Туркестане, показаны видеоматериалы и прочитаны хикметы.

23 апреля в День Независимости Турции ее первый Президент установил еще один праздник – «День Защиты детей» Sosuk Bayramı. Кемаль Ататюрк полагал, что будущее нации закладывается в детстве, в этот день взрослые должны были на время поступиться своим авторитетом. ОО «Турецкая культура» вот уже девятый год отмечает этот праздник в Петропавловске. Приглашаются воспитанники школы-интерната для детей, оставшихся без попечения родителей, а так же из этнокультурных центров. Дети играют в игры разных народов, принимают участие в конкурсах, танцевальном марафоне, в заключение все получают подарки. Это своего рода «Малая Ассамблея». В настоящее время кабинет нашего объединения пополняется литературой, словарями, аудио и видеоматериалами по истории, языкознанию, культуре, традициям и обычаям турецкого народа. Мы знакомим всех желающих с нашей традиционной, фольк-лорной, современной и классической музыкой, с национальными инструментами, танцами.

В Турции особенное, трепетное отношение к Казахстану, так как это земля наших предков. Большой симпатией и признанием турецкого народа пользуется и Первый Президент Казахстана, Лидер нации Нурсултан Абишевич Назарбаев. Два братских народа связывают тесные узы родства и дружбы, поэтому, находясь в Казахстане мы ощущаем себя как в родном доме. Здесь, на земле наших предков мы особенно остро понимаем, что культура, созданная как большими, так и малочисленными народами – великая общественная ценность.

Идрис КАРТАЛ,
председатель общественного объединения
«Турецкая культура».

КЕЛДІН МЕН ТУРКИЯ ЕУРАЗИ
ТҮРІКТІК ҚОС ҚАН
КЕЛДІН И ТУРЦИЯ - ДВА ТЮРФ
СКРЫЛА ЕВРАЗИ

«СОЛТУСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНЫҢ УКРАИН МӘДЕНИ ОРТАЛЫҒЫ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ

1994 жылдың 13 сәуірінде құрылды. Төрағасы – Аркадий Анатольевич Польшаков.

Қоғамдық бірлестік халық бірлігін нығайту мен украин мәдениетінің дамуы, әдет-ғұрыптары сен салт-дәстүрін одан әрі өрістету, адам құқығын қорғауда же – місті еңбек етіп келеді.

Бүгінгі таңда орталықта мүше адамдар саны 1,5 мыңға жуық. Өніміздің барлық аудандарында украин мәдени орталығының «Украинские посиделки», «Мечта», «Трембита», «Крыни-ца», «Рушничок – Орамалдар» секілді филиалдары жұмыс істейді.

Петропавлдағы Үлттық өркендеу мектебінде украин сыйныбы ашылып, этнос балалары өз ана тіл-дерінде дәріс алуда. Жыл сайын Украина Білім және ғылым министрлігінің тегін грантымен 25 қазақстандық бозбала Украинаның жетекші жоғары оқу орындарында білім алу мүмкіндітеріне ие болса, сонша бала Украинаның бөлгөн жолдамасының арқасында Қырым, Қара теңізben «Артек» сауықтыру кешенінде демалады.

ОБЩЕСТВЕННОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ «УКРАИНСКИЙ КУЛЬТУРНЫЙ ЦЕНТР СЕВЕРО- КАЗАХСАНСКОЙ ОБЛАСТИ»

Образован 13 апреля 1994-го года. Председателем является Анатолий Аркадьевич Польшаков.

Центр успешно продолжает и расширяет работу по укреплению дружбы между этносами, развитию украинской культуры, традиций и обычаяев. Общее количество членов объединения – около 1500 человек.

Украинский культурный центр имеет свои филиалы в районах области. Это такие филиалы, как: «Украинские посиделки», «Мечта», «Трембита», «Крыница», «Рушничок-Орамалдар».

В г.Петропавловске в Школе-комплексе национального возрождения № 17 имеется украинский класс, в котором дети украинцев изучают родной язык.

Ежегодно по бесплатным грантам Министерства образования и науки Украины 25 казахстанцев имеют возможность обучаться в ведущих вузах Украины.

«СОЛТУСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫҚ «СВІТАНОК» УКРАИН МӘДЕНИ ОРТАЛЫҒЫ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ

2010 жылы сәуірде құрылды, төрағасы – Александр Петрович Плотко. Облыстық ассамблеяның құрамына 2011 жылы қантарда кірді. Орталық украин тілі мен украин мәдениетін насихаттаумен, сақтаумен және дамытумен айналысады. Қазақстан Республикасындағы Украина елшілігімен тығыз байланыс жасайды.

СЕВЕРО-КАЗАХСАНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР УКРАИНСКОЙ КУЛЬТУРЫ «СВІТАНОК»

Образован в апреле 2010-го года, председателем избран Александр Петрович Плотко. В состав областной ассамблеи «Свитанок» вошел в январе 2011-го года. Центр занимается пропагандой, сохранением и развитием украинского языка и культуры. Поддерживает тесную связь с Посольством Украины в Казахстане.

РАССВЕТ КУЛЬТУРЫ

В Северо-Казахстанской области проживает около тридцати тысяч украинцев. И им крайне важно, находясь вдали от своей исторической Родины, не растерять самого главного – традиций и культуры своего народа, возможности общаться на родном языке, поддерживать связь с Украиной.

В 2009-ом году группа единомышленников выступила с инициативой создания в Петропавловске центра украинской культуры. Пока шла подготовка по сбору документов для регистрации объединения «Центр украинской культуры СКО «Світанок» (Рассвет), его учредители и будущие члены не сидели сложа руки, а проводили праздничные мероприятия и торжества, посвященные знаменательным событиям и выдающимся деятелям украинской культуры, налаживали связи с центрами поддержки диаспоры на Украине (в городах Нежине и во Львове), с посольством Украины в Республике Казахстан. Завязалось творческое и культурное сотрудничество, мы получили возможность получать художественную и методическую литературу для изучения украинского языка, газеты и журналы на украинском языке. Последнее обстоятельство особенно важно, поскольку в Школе – комплексе национального возрождения № 17 города Петропавловска в числе других существует и украинский класс. Именно на поддержку украинского класса в первую очередь и были направлены наши усилия. Теперь ученики 3-го, 5-го, 7-го и 11-го классов изучают украинский язык, творчество украинских писателей и поэтов, знакомятся с историей Украины, прикасаются к сокровищнице украинского музыкального искусства по современным изданиям.

Мы работаем в тесном сотрудничестве с членами украинского национального культурного центра «Мрія» Кызылжарского района и центра украинской культуры «Веснянка» Тайыншинского района.

В школе села Новоприречное открыт и действует небольшой краеведческий музей, в котором усилиями жителей Большеизюмовского сельского округа собраны старинные предметы быта украинцев-переселенцев, в свое время приехавших в эти места на постоянное место жительства.

Украинскому национальному культурному центру «Мрія» («Мечта») в 2014 году исполняется 14 лет, и все эти годы им бесменно руководит Н. М. Повзун. Не смогла усидеть на пенсии заслуженная учительница Казахской ССР, со-

брала вокруг себя своих коллег по работе – учителей Бишкульской школы-гимназии, привлекла к работе своих коллег из других школ Кызылжарского района, и продолжила свою просветительскую деятельность, теперь уже на общественной ниве. За эти годы многое что удалось сделать «Мрія», но безусловной гордостью центра является женский вокальный ансамбль, который, как и сам центр, имеет такое же звучное название – «Мрія». Можно многое рассказать об этом замечательном музыкальном коллективе, руководимом Анастасией Владимировной Высоцкой, выросшем из небольшого вокального кружка и являющимся сегодня украшением всех районных торжеств и праздников. Но особым образом хочется выделить его выступления на мероприятиях, направленных на укрепление сплочённости, единства и согласия народа Казахстана, в которых в 2010 году принимал участие «Центр украинской культуры СКО «Світанок». Яркие воспоминания остались у солисток ансамбля и зрителей от участия «Мрія» в первомайских торжествах, в неделе языков народа Казахстана, в неделе духовного согласия, в областном фестивале русской культуры «Покровский перезвон», где, кстати, за успешный дебют на областной сцене «Мрія» заслуженно была награждена почетным диплом.

С 2014 года «Світанок» деятельно участвует в жизни областной ассамблеи народа Казахстана: принимает участие в работе выездных семинаров в районах области; в работе круглых столов; в ряде спортивных, молодёжных и ветеранских мероприятий. Деятельными членами «Світанка» являются профессор СКГУ В. А. Бондаренко, многократный чемпион мира и Европы по гирям, заслуженный мастер спорта РК В. Диденко, учителя школ города и области, предприниматели, инженеры и рабочие городских и районных предприятий, студенты и преподаватели СКГУ. Особой признательности заслуживают наши ветераны – А. И. Маховский, В. Е. Карпук и В. М. Найман.

**Александр ПЛОТКО,
председатель
центра украинской культуры «Світанок».**

«СОЛТУСТІК ҚАЗАҚСТАН ОБЛЫСЫНЫҢ «ВАЙНАХ» ШЕШЕН-ИНГУШ ҚАУЫМДАСТЫҒЫ» ҚОҒАМДЫҚ БІРЛЕСТІГІ

1995 жылы құрылған, Қазақстан халқы Ассамблеясының мүшесі Муса Лемиевич Дадаев 2008 жылы төрағасы болып сайланды.

Облыста 636 шешен және 769 ингуш тұрады. Қауымдастықтың төрағасы мен басқармасы шешендер мен ин-гуштар арасында Қазақстан Республикасының Конституциясы мен Зандары талаптарын міндепті және сөзсіз сактау, ұлттық қатынастар мәдениетін тәрбиелеу жөнінде үлкен түсінік беру жұмысын жүргізеді.

ОБЩЕСТВЕННОЕ ОБЪЕДИНЕНИЕ «ЧЕЧЕНО- ИНГУШСКАЯ ОБЩИНА «ВАЙНАХ» СЕВЕРО- КАЗАХСАНСКОЙ ОБЛАСТИ»

Создано в 1995-ом году. С 2008-го года работой объединения руководит Муса Лемиевич Дадаев.

В Северном Казахстане проживает 639 чеченцев и 769 ингушей. Председатель и Правление общины ведут большую разъяснительную работу среди чеченцев и ингушей по обязательному и безусловному соблюдению Конституции и Законов Республики Казахстан, воспитанию культуры межэтнических отношений. Путём проведения культурно-массовых мероприятий, благотворительных акций, показа культуры своего народа стремятся развеять предубеждение и настороженность отдельной части населения к чеченцам. Это способствует укреплению стабильности в области.

В Школе-комплексе национального возрождения № 17 обучаются более 30 детей чеченской национальности. Центр по мере возможности организует благотворительные акции по поддержке малообеспеченных семей.

Мұса ДАДАЕВ: «ЕЛБАСЫНА ҚҰРМЕТИМІЗ ЕРЕКШЕ»

Қазақстандың өздерінің екінші Отаны деп есептейтін-дердің бірі – Да-даевтар әулеті. Олар елі-мізге 1944 жылдың 23 ақпанында сол кездегі Шешен-Ингуш автономиясынан қоныс аударған. Ол жақтан бір күнде жарты миллионға жуық адам пойызға тиеліп, Қазақстаннан бір-ақ шыға-рылады. Алғашында Да-даевтар қазіргі Алматы облысына қоныста-ныпты.

– Ол кезде атамның жасы қырық шамасында. Үш үл мен бір қызы болған. Менің әкем үлдардың ортандысы екен. Тамақ асырау үшін сол шақтағы 12 жасар бала өгізben жер жыртып, қара жұмысқа ерте араласып кеткен. Бәрі күнкөрістің қамы. Қазақтардың ешқайсысы өгейсіткен жоқ бізді. Олармен бір атаниң балаларында араласып кеттік. Бауырмал халықтың арқасында бүгінде үрпақтарымызды есі-ріп, ұлттымызды, тілімізді, әдет-ғұрпымызды сақтап қалып отырмыз деп еткен өмірін айтып отыратын, – дейді әкесін еске алған Мұса Дадаев.

Шешен ұлтының бұл азаматы 1957 жылы бұрынғы Талдықорған облысындағы Сталин ауылында дүниеге келген. Кезінде қазақ жеріне еріксіз жер аударылғандардың дені заман тынышталған соң тарихи Отандарына көш түзеді. Осылайша Да-даевтар әулеті де 1957 жылы кіндік қандары тамған жерлеріне қайтып оралады. Ол кезде Мұса Лемиұлы әлі жасқа толмаған нәресте екен. Мектеп табалдырығын Грозныйда аттап, оны тамам-даған соң ерімдей жігіт 1975 жылы әскер қатарына алынып, Ригада қызмет етеді. Кейін сондағы авиациялық институтты аяқтап, қолына дипломын алған жас маман Латвия азаматтық авиациясы басқармасының ком-мерциялық ревизоры болып еңбек етеді. Ал біздің облысымызға жігіт ағасы 1984 жылдың 4 ақпанында келген. Биыл оған отыз жыл болған. Жеке кәсіпкер бүгінде,

сөндай-ақ, Қазақстан халқы облыстық ассамблеясы төрағасының орынбасары, «Вайнах» шешен-ингуш үлттық-мәдени орталығының төрағасы қызметтің қоса атқаруда.

Қазіргі күні еліміздегі шешендер саны жұз мыңның үстінде болса, солардың екі жарым мыңы біздің облысымызда тұрып жатыр.

– Біздің үлттық-мәдени орталығымыз ел Президенті Қазақстан халқы Ассамблеясын құрған кезде ашылған болатын. Қазіргі күні орталық бөлімшелері облыс қөлеміндегі барлық ауданда бар. Тіл мен дінге бөлінбей, бәріміз бір шаңырақтың астында тату-тәтті күн кешудеміз. Осының бәріне Президентіміз Нұрсұлтан Назарбаевтың дана саясатының арқасында қол жеткізіп отырмыз, – дейді Мұса Лемиұлы. – Ел дамуында Елбасы Төрағасы болып отырған Ассамблеямызыздың 20 жыл ішінде салған өзіндік сара жолы бар. Оны мың жылға татырлық енбек деуге болады. Үлт пен ұлыстарға ортақ мекен бола білген қазақ елін бүгінде барша әлемге үлгі етуге тұрарлық.

Шешен жігіті теріскейде отбасын құрып, үйлі-баранды болды. Өз кәсібін дөнгелетті. Ал, еліміз егемендік алған шақта үлтты басқа азamat кейбір жергілікті шенеуніктер тарапынан түрлі кедергілерге тап болып, ісін өрістете алмағандықтан, туған еліне қайтуды үйіраады. Осылайша ол 1997 жылы зайыбы мен үш ұл, бір қызын алып, Грозныйға көшіп кетеді. Алайда, 1999 жылы Шешенстанда тағы да қарулы қақтығыстар басталған соң, көп кешікпей Қазақстанға қайта оралады.

– Ол кезде әйелім жүкті болатын. Петропавлға келісімен босанып, дүниеге шекесі торсықтай ұл әкелді. Ат тізгінін ұстар ер бала туғанын естіген әкем қатты қуанды. Қекейіндегі сырын да жасырмаған ол туған жерімізде Қазақстандағыдан бейбітшілік, бейбіт елді басқарған Нұрсұлтан Назарбаевтай кеменгер басшы болса, осы шарана ата-бабаларымызыздың кіндік қаны тамған жерде Әмір есігін ашар еді ғой. Пешенесіне тарихи Отанынан жырақ жерде туу жазған екен, ендеше пейілі мен дарқандығы қазақ даласында кең болсын, қазақ елін басқарған Нұрсұлтан Әбішұлындаидан болсын, сол адамға үқсасын деп ырымдап ұлымның атын Нұрсұлтан қойды, – дейді Қызылжарға екінши мәрте қоныс аударған Мұса Лемиұлы.

Елбасымен аттас Нұрсұлтан былтыр он төрт жасқа толды. Дадаевтар отбасы Қазақстанға қайтып келгендеріне еш өкінбейді. Өйткені, еліміз тәуелсіздік алған шақ пен бүгінгі

күнімізді салыстырсақ, айырмасы жер мен көктей. Өз ісімен айналысамын дегендерге мемлекет тарапынан қашанда қолдау бар. Тек ерінбей енбек ету керек.

– Ертеректе әр адамның төлқұжатында оның үлттының кім екендігінің көрсетілуі міндетті болатын. Ол біз үшін қыруар қындық туғызуышы еді. Бүгінде Қазақстан Республикасының азаматы өзінің төлқұжатын алған шақта ондағы адамның үлтты көрсетілетін жолды толтыру-толтырмауды құжат иесінің еркіне қалдырыды. Мұны да Елбасымыз Нұрсұлтан Назарбаевтың көрегендігі деп білем. Бұл дегеніміз – Қазақстанда адам құқығы бірінші орынға қойылғандығының тағы бір дәлелі. Әр мемлекеттің басты байлығы – сол жерді мекендейген халқы. Ендеше халқының қамын ойлаған ер тұлғаға қандай құрмет көрсетсек те, артық етпейді. Қазіргі таңда Нұрсұлтан Әбішұлының абыройы әлемдік аренада жоғары құрметке ие. Қасіпкерлігім бойынша біраз мемлекеттерде болдым, ондағылар Нұрсұлтан Назарбаевты Қазақстансыз, Қазақстанды Нұрсұлтан Назарбаевсыз елестету мүмкін еместігін айтады. Біз Президентімізді мақтамауымыз керек, керісінше, онымен мақтандыруымыз керек, – дейді Мұса Дағаев.

Самат ЕСМАҒИ,
«Солтүстік Қазақстан».

119

ҚОҒАМДЫҚ КЕЛІСІМ» КОММУНАЛДЫҚ МЕМЛЕКЕТТІК МЕКЕМЕСІ

Мемлекет басшысының тапсырмасына сәйкес Солтүстік Қазақстан облысы әкімдігінің 2014 жылғы 24 шілдедегі «Облыс әкімі аппараты жаңынан Қазақстан халқы облыстық ассамблеясының қызметін қамтамасыз ету жөніндегі «Қоғамдық келісім» коммуналдық мемлекеттік мекемесін құру туралы» № 252 қаулысы қабылданды.

Мекеме басшысы болып Дина Жанұзакқызы Әбілмажінова тағайындалды. Оның құрамында 17 қызметкер бар.

Мекеменің міндеттерін ел Президенті, Қазақстан халқы Ассамблеясының Төрағасы Нұрсұлтан Назарбаев Қазақстан халқы Ассамблеясының XXI сессиясында айқындал берді: «Достық үйлері өнірлік ассамблеялардың ресурстық және әдістемелік орталығы, бейбітшілік пен қоғамдық келісім орталықтары болуға тиісті».

Мекеме қызметінің мақсаты – облыстық ассамблеяның жұмысын үйімдік, қаржылық және материалдық-техникалық қамтамасыз етудің тиімді жүйесін құру.

КОММУНАЛЬНОЕ ГОСУДАРСТВЕННОЕ УЧРЕЖДЕНИЕ «ҚОҒАМДЫҚ КЕЛІСІМ»

Согласно поручению Главы государства принято постановление акимата Северо-Казахстанской области № 252 от 24 июля 2014 года «О создании коммунального государственного учреждения «Қоғамдық келісім» при Аппарате акима области по обеспечению деятельности Северо-Казахстанской областной ассамблеи народа Казахстана».

Руководителем учреждения назначена Абильмажинова Дина Жанузаковна. Штат насчитывает 17 человек.

Задачи учреждения обозначены Президентом страны, Председателем Ассамблеи народа Казахстана Нұрсултаном Назарбаевым на XXI сессии Ассамблеи народа Казахстана: «Дома Дружбы должны стать ресурсным и методическим центром региональных ассамблей, центрами мира и общественного согласия».

Цель деятельности учреждения – создание эффективной системы организационного, финансового и материально-технического обеспечения функционирования областной ассамблеи.

ҰЛТТАРДЫ ҰЙЫСТЫРАТЫН ҰЯ

Қазақстанның ең қымбат құндылық- тәуелсіздік, оның арқауы – ауызбирлік, ынтымақ екенін жақсы түсінеді. Осы орайда, Елбасы Нұрсұлтан Назарбаевтың бейбіт мақсатқа біріктірушілік, жұмылдырушылық саясаты арқасында елімізді мекендейтін ұлттар мен ұлыстардың тен құқықтыры толық қамтамасыз етіліп, бір Отан, ортақ шаңырақ секілді киелі де қасиетті ұфым орнықты. Осы орайда, Президенттің тікелей бастасымен құрылып, жырма жыл бедерінде ұлтаралық келісімнің бірегей құрылымына айнала білген Қазақстан халқы Ассамблеясы ел бірлігін нығайту жолында зор жұмыс атқарып келеді.

Нұрсұлтан Әбішұлының «қазақты қарашаңыраққа балақ, еліміздегі барша этностар – сол шаңыраққа шаншылған уықтар» деген сөзін солтүстік – қазақстанның тақырындағы 100-ден аса этномәдени бірлестіктердің күнделікті қызметтерінде «Қазақстан -2050» Стратегиясы талаптарының алар орны ерекше. Оndaғы ерекше екпін түсірілген бейбітшілік, руханият, келісім мәдениеті қағидаттарының мән-маңызы тұрғындарға кеңінен түсіндіріліп, белсене атсалысатын саяси шаралардың басты діңгегі саналады.

Жыл сайын мемлекеттік, ұлттық діни мерекелер рухани келісім күндері ретінде ардақталып, этносаралық қатынастар бойынша үйімдастырылатын дәнгелек үстелдер, тәжірибелік конференциялар, тақырыптық кештер мазмұндылығымен, мәнділігімен ерекшеленеді.

Қазақстан халқы ассамблеясының мұрындық болуымен М. Қозыбаев атындағы СҚМУ-де «Қазақстан халқы Ассамблеясы» кафедрасы, Петропавл гуманитарлық – техникалық колледжінде бейбітшілік пен келісім орталығы бой көтеріп, тың бастамалар одан әрі жалғасын тапты. Облыстық Қа-

зақстан халқы ассамблеясы Қазақ хандығының 550 жылдық мерейтойына арналған мұражайдың ашылуына қолдау көрсетті.

Қызылжар өнірін мекендейтін 130-ға жуық этностың күш-жігерін ортақ Отанымызды есіп-өркендегуе бағытталған иғілікті істер Ассамблея жылы өзгеше өріс алды. Әсіресе, «Ассамблея- 20 иғі іс» акциясы аясында әлеуметтік маңызы зор шаралар қолға алынып, «Мәңгілік Ел» идеясы ерекше үлкіншілдік. Қоғамдық институттың ел дамуындағы алар орны, ұзак мерзімді тұжырымдамасы, қазақстандық патриотизмнің мәні жан-жақты түсіндірліді. Қазақ хандығының -550, Ұлы Жеңістің -70, Ата Заңымыздың 20 жылдығы секілді тарихи белестер шеңберінде ғасырлар бойы жалғасып келе жатқан тәзімділік, туыстық, татулық идеялары ту етілді. Осындай ұстанымдар ел халқын біріктіретін, болашақтың берік іргетасын қалайтын Жолдау талаптарымен тығыз үштасып жатқанын айта кеткен жөн.

Біздің мекеменің бір міндеті Солтүстік Қазақстан облыстық Қазақстан Қазақстан халқы Ассамблеясының қызметін ұйымдастыру мен қаржылық және материалдық – техникалық қызметін қамтамыз етуді көздедейтін, үлттарды үйістыратын ұймен етene жұмыс жасап келеміз.

Мемлекет басшысы Нұрсултан Назарбаевтың «Біз тұрақтылықты бағалай білгеніміздің арқасында бүгінгі табысқа жеттік. Ешкімді кемсітпей, ешкімнің тілі мен ділін алаламай, барлық азаматтарға тен мүмкіндік беру арқылы тұрақтылықты нығайтып келеміз. Біздің кейінгі үрпаққа аманаттар ең басты байлығымыз – ел бірлігі болу керек», – деген сөзі әркез жадымызда.

«Қоғамдық келісім» коммуналдық мемлекеттік мекемесінің басшысы

ҚАЗАҚСТАН ХАЛҚЫ

АССАМБЛЕЯСЫНЫҢ ЖЫЛЫ - 2015

2015-ЖЫЛЫНДА
ЕСЕМДЕРДІК САЛАМАТЫ

ҚАЗАҚСТАН-
БІЗДЕҢ ОРТАК
ДҮЙНІМІЗ

КАФЕДРА АССАМБЛЕИ НАРОДА КАЗАХСТАНА

Кафедра Ассамблеи народа Казахстана Северо-Казахстанского государственного университета им. М. Козыбаева была образована 28 апреля 2014 года.

Основной целью работы кафедры АНК СКГУ им. М. Козыбаева является дальнейшая консолидация общества, гармонизация этноконфессиональных отношений, укрепление межэтнического согласия.

Деятельность кафедры направлена на соединение интеллектуального потенциала профессорско-преподавательского состава университета с практической деятельностью государственных, образовательных учреждений и этнокультурных общественных организаций области по вопросам межэтнических отношений. Коллективом университета формируется банк данных, разрабатываются научные труды и научно-методические материалы по этнодемографии, этнолингвистике, этнопедагогике, этнопоэтике, этнологии, этнополитике, фольклористике, религиоведению, краеведению, формированию патриотизма, национальным видам спорта и др.

Кафедра осуществляет научно-методическое сопровождение учебного и воспитательного процессов университета, оказывает консультативно-методическую и организационную помощь этнокультурным объединениям Северо-Казахстанской областной ассамблее народа Казахстана.

Сотрудники кафедры преподают для студентов всех специальностей спецкурс «Казахстанская модель этноконфессионального согласия», который призван формировать у студентов представления о процессах и явлениях на территории Казахстана в историко-культурологическом и социально-политическом аспектах, что позволит молодому поколению лучше ориентироваться в современном мире, сохранять толерантность, духовное согласие в казахстанском обществе, активно участвовать в процессе консолидации народа Казахстана и формировании гражданской общности – казахстанцы.

Сотрудники кафедры проводят работу со студентами в рамках деятельности студенческого научно общество (СНО). Студенты под руководством преподавателей участвуют в республиканских конкурсах студенческих научных работ, международных, республиканских и региональных научно-практических конференциях.

Совместно с Северо-Казахстанской ассамблей народы Казахстана сотрудники кафедры АНКи студенты СКГУ им. М. Козыбаева принимали участие в Мега-проекте «Дорожная карта мира и согласия», выезжая в районы области с целью знакомства с работой этнокультурных объединений и оказания им методической помощи.

Кафедра АНК оказывает научно-методическую помощь Северо-Казахстанской областной ассамблее народа Казахстана, научно-экспертной группе при ней, этнокультурным центрам, школе-комплексу национального возрождения № 17 г. Петропавловска и другим учебным заведениям города и районов области.

Кафедра АНК развивает сотрудничество с высшими учебными заведениями и общественными организациями Казахстана и стран СНГ.

Сотрудники кафедры часто выступают по вопросам этнополитики в средствах массовой информации для широкой аудитории.

На кафедре уделяется внимание повышению уровня религиозной грамотности, профилактике молодежи от воздействия деструктивных сект, духовно-нравственному развитию, патриотическому воспитанию, развитию творческих способностей студентов.

Деятельность кафедры Ассамблеи народа Казахстана призвана содействовать популяризации научных разработок, связанных с деятельностью Ассамблеи народа Казахстана, широкой связи с общественностью города и области.

Кафедры АНК ВУЗов РК – это новая перспективная структура, обладающая высоким научным потенциалом в сохранении межэтнического согласия, межкультурного диалога и дальнейшей консолидации народа Казахстана.

**Людмила ГРИВЕННАЯ,
заведующая
кафедрой Ассамблеи народа Казахстана СКГУ
им. М. Козыбаева,
кандидат исторических наук,
доцент.**

ҰЛТТЫҚ ӘРКЕНДЕУ МЕКТЕБІ

Ұлттық әркендеу мектеп-кешені Петропавлда 1998 жылы ашылды. Бұл бірегей білім ұғысында оқушылар ана тілдерін үйреніп қана қоймай, өз этносы мен өлкемізді мекендеген өзге де ұлыстардың мәдениетінен рухани нәр ала алады.

Қазір № 17 ұлттық әркендеу мектеп-кешенінде тоғыз ұлттық бөлімшеде (қазақ, армян, әзіrbайжан, поляк, шешен-ингуш, корей, неміс, татар және украин бөлімшелері) өнірімізде өмір сүріп жатқан жиырма шақты этностың 206 баласы тәлім-тәрбие алып жүр.

Мектеп негізгі оқу жоспары ескерілген және Қазақстан халқы облыстық ассамблеясы хатшылығымен келісілген жеке оқу жоспары бойынша жұмыс істейді. Ұлттық бөлімшелердің оқу жоспарларында төрт пән – филология, қоғамтану, өнер және технология пәндері қамтылған. Қазақ тілін, ана тілін және әдебиетін оқып-үйренуге сафат көбірек бөлінеді.

Елтану (тарих және география), өнер және мәдениет (бейнелеу өнері, музика және хореография) сынды біріктірілген курстар жүргізіледі. Біздін балалар халықтық қолөнер, ұлттық киімдер тігі әліппесін үйренеді.

Топтарда оқуға әртүрлі жастағы шәкірттер қатысады. Әрбір топ демалыс құндерін қоса алғанда, аптасына үш рет төрт сағаттан оқиды.

Ұлттық әркендеу мектебі балалардың бойына өз ана тілі мен ұлттық мәдениетіне сүйіспеншілік сезімін дарытып, елімізде қатар ғұмыр кешіп жатқан басқа этностардың тілі мен мәдениетіне құрметпен қараушылықта баулып, олардың адамгершілік және рухани тұрғыдан дамып-жетілуіне барлық жағдайды туғызып отыр.

ШКОЛА НАЦИОНАЛЬНОГО ВОЗРОЖДЕНИЯ № 17

Школа-комплекс национального возрождения № 17 была открыта в Петропавловске в 1998-ом году. Это уникальный очаг образования, где школьники имеют возможность изучать родной язык, приобщаться к культуре своего и других этносов, живущих в нашем kraе.

В настоящее время обучение в школе – комплексе национального возрождения № 17 проводится в девяти национальных отделениях: казахском, армянском, азербайджанском, польском, чечено-ингушском, корейском, немецком, татарском и украинском, в которых учатся 206 учащихся, представляющих почти двадцать этносов, проживающих в нашем kraе.

Школа работает по индивидуальному учебному плану, составленному с учетом базисного учебного плана, согласованного с Секретариатом областной ассамблеи народа Казахстана.

В учебных планах национальных отделений представлены четыре дисциплины: филология, обществоведение, искусство и технология. Значительное число часов отводится на изучение казахского, родного языков, литературы.

Ведутся интегрированные курсы: страноведение (история и география), искусство и культура (изобразительное искусство, музыка и хореография). Наши дети постигают азы народных промыслов, кройки и шитья национальных костюмов.

Обучение в группах разновозрастное. Каждая группа занимается три раза в неделю по четыре часа, включая выходные дни.

Школа национального возрождения создает все предпосылки для духовного и нравственного развития детей, прививая им знания и любовь к родному языку и культуре, уважительное отношение к языку и культуре других этносов, живущих бок о бок в нашей стране.

МАЗМУНЫ

СОДЕРЖАНИЕ

Е. Султанов. БЕРЕКЕ БАСЫ - БІРЛІКТЕ	9
Е. Султанов. ГДЕ ЕДИНСТВО, ТАМ И БЛАГОПОЛУЧИЕ	12
Әзірбайжан мәдениетінің Солтүстік Қазақстан облыстық орталығы Северо-Казахстанский областной центр азербайджанской культуры.....	22
Т. Гусейнов. МЫ БЛАГОДАРНЫ ТЕБЕ, НАШ КАЗАХСТАН!.....	23
М. Ахундов. АРМАНЫМ - ЕЛБАСЫ АЛДЫНДА ӨНЕР КОРСЕТУ	25
«Кентрон» армян мәдениеті Солтүстік Қазақстан облыстық орталығы Северо-Казахстанский областной центр армянской культуры «Кентрон»	30
Г. Геворкян. ЖИВЕМ В ЗАМЕЧАТЕЛЬНОЙ СТРАНЕ	31
«Бохтар» ауған қоғамдық-мәдени орталығы Афганский общественно-культурный центр «Бохтар»	34
Н. Окашева. АЛЫП БӘЙТЕРЕКТИҢ БІР БҰТАҒЫ	34
«Радзіма» Солтүстік Қазақстан облыстық белорус мәдени орталығы Северо-Казахстанский областной центр белорусской культуры «Радзіма»	35
М. Чернышова. КАК ПАЛЬЦЫ ОДНОЙ РУКИ.....	35
Солтүстік Қазақстан облыстық еврей мәдени орталығы Северо-Казахстанский областной центр еврейской культуры.....	38
Р. Евдаев. ПОД ШАНЫРАКОМ ДРУЖБЫ	38
Казақстан корейлері қоғамының филиалы Филиал общества корейцев Казахстана	42
Казақстан курдтерінің «Барбанг» қауымдастырының филиалы Филиал ассоциации «Барбанг» курдов Казахстана.....	45
Ж. Есенгелді Рашид Надиров: «ШЕТКЕ ШЫҚСАҚ, БӘРІМІЗ ДЕ ҚАЗАҚПЫЗ».....	46
Халықаралық «Қазақ тілі» қоғамының филиалы Филиал Международного общества «Қазақ тілі».....	48
К. Мұсырман. ЕҢ БАСТЫСЫ - ЕЛ БІРЛІГІ	50
«Urgaq» қазақ мәдени-ағарту орталығы Казахский культурно-просветительский центр «Urgaq»	54
Г. Мұсабаева. ҰРПАҚ ҚАМЫН ОЙЛАРАН «URPAQ»	54
«АЛТЫН БЕСІКТЕ» өзге этностардың сәбілері де теребетілуде.....	59

Қырғыздардың «Манас-Петропавл» коғамдық бірлестігі	62
Общественное объединение кыргызов «Манас-Петропавловск»	
«Видергебурт» Солтүстік Қазақстан облыстық неміс мәдени орталығы	63
Северо-Казахстанский областной немецкий культурный центр «Видергебурт»	
Э. Ковзель. ДОРОГА ДЛИНОЙ В 25 ЛЕТ.....	63
«Қазақстанның орыс, славян және қазақ ұйымдары қауымдастырының филиалы	
Филиал ассоциации русских, славянских и казачьих организаций Казахстана.....	68
«Лад» славян мәдениеті қоғамының филиалы	
Филиал общества славянской культуры «Лад»	70
А. Курленя. ЛАД ЗНАЧИТ - МИР И СОГЛАСИЕ.....	71
Қазақстандағы орыс қауымдастырының филиалы	
Филиал русской общины Казахстана.....	72
Н. Авдеев. НАША СИЛА - В ЕДИНСТВЕ	75
Сібір қазақтары бауырластырының филиалы	
Филиал братства сибирских казаков	77
В.Таранов. ОДНА СТРАНА - ОДНА СУДЬБА	77
Союз казаков горькой линии.....	80
Облыстық поляк «Коперник» мәдени орталығы	
Областной польский культурный центр «Коперник»	82
В. Корнева. С «КОПЕРНИКОМ» - К ИСТОКАМ	82
Б. Жолдасқызы. Илона ЛЯСОТА:	
«ТАТУЛЫҚ ТҰРҒЫНДАРДЫҢ ҚАРЫМ-ҚАТЫНАСЫНАН Да СЕЗІЛЕДІ.....	85
Облыстық татар-башқұрт «Дұслық» орталығы	
Областной татаро-башкирский центр «Дұслық».....	88
А. Баязитов. «ДУСЛЫҚ» ЗНАЧИТ - ДРУЖБА	88
Р. Бикмухаметова. ВРЕМЯ ВЫБРАЛО НАС	90
Н. Окашева. ОЙМАКТЫНЫҢ ШЕБЕРІ	97
«Сомониен Север» тәжік қауымы	
Таджикское общество «Сомониен Север»	98
А. Амиршоев. ПОТОМКИ СОМОНИ НА БЛАГОСЛОВЕННОЙ ЗЕМЛЕ.....	98
«Түрік мәдени» коғамдық бірлестігі	
Общественное объединение «Турецкая культура».....	102
И. Картал. НА ЗЕМЛЕ ПРЕДКОВ.....	102

Украин мәдени орталығы	
Украинский культурный центр	108
«Світанок» украин мәдени орталығы	
Украинский культурный центр «Світанок».....	108
A. Плотко. РАССВЕТ КУЛЬТУРЫ	111
«Вайнах» шешен-ингуш қауымдастығы	
Чечено-ингушская община «Вайнах».....	115
C.Есмағи. Мұса ДАДАЕВ: «ЕЛБАСЫНА ҚҰРМЕТИМІЗ ЕРЕКШЕ»	115
«Қоғамдық келісім» коммуналдық мемлекеттік мекемесі	
Коммунальное государственное учреждение «Қоғамдық келісім»	121
Л. Гривенная. Кафедра Ассамблеи народа Казахстана.....	140
Ұлттық; өркендеу мектебі	
Школа национального возрождения	142